

Plan gospodarki odpadami gminy wiejskiej Ława

na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2012

Europejskie Towarzystwo Ekorozwoju

Adres do korespondencji:
ul. Raszyńska 35/43
60-135 Poznań

Tel. (061) 8266 288
0609 680 136
E – mail: ete.poznan@wp.pl

Plan gospodarki odpadami gminy wiejskiej Iława

na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2012

Zleceniodawca: Urząd Gminy Iława

Autor:

mgr inż. Aleksandra Kaźmierczak

Współpraca:

mgr inż. Ewa Narankiewicz

mgr inż. Agnieszka Świerczewska

©Copyright 2004 by Europejskie Towarzystwo Ekorozwoju

Poznań, czerwiec 2004 r.

Spis treści

1.	Wstęp	4
1.1.	Cel, zakres i podstawy prawne gminnych planów gospodarki odpadami	4
1.2.	Hierarchia działań w gospodarce odpadami.....	6
2.	Charakterystyka gminy Iława pod kątem powiązań z gospodarką odpadami ..	8
2.1.	Położenie geograficzne i morfologia terenu	8
2.2.	Charakterystyka środowiska przyrodniczego gminy.....	8
2.3.	Struktura demograficzna i gospodarcza gminy	9
2.4.	Struktura użytkowania gruntów	10
2.5.	Charakterystyka użytków rolnych.....	11
3.	Zarys aktualnego stanu gosp. odpadami na obszarze Powiatu Iławskiego....	12
4.	Analiza obecnego stanu gospodarki odpadami w gminie Iława	13
4.1.	Charakterystyka odpadów z sektora komunalnego.....	13
4.2.	Ilość wytworzonych w gminie odpadów komunalnych.....	15
4.3.	Prognoza przyrostu odpadów komunalnych	16
4.4.	Zbiórka i składowanie odpadów	17
4.5.	Transport	18
4.6.	Odpady przemysłowe	18
4.7.	Infrastruktura gospodarki odpadami komunalnymi	19
4.8.	Docelowy sposób gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie	24
4.9.	„Dzikie składowiska”	26
5.	Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami	27
5.1.	Możliwe warianty systemów gospodarki odpadami	27
6.	Polityka w zakresie gospodarki odpadami dla gminy Iławy	29
6.1.	Ramy prawne gospodarowania odpadami	29
7.	Cele i kierunki działań w gospodarce odpadami gminy Iławy	31
8.	Założenia do Planu gospodarki odpadami gminy Iławy	32
8.1.	Cele strategiczne Planu gosp. odpadami gminy Iławy oraz kierunki działań .	32
8.2.	Zapobieganie i minimalizacja ilości odpadów wytwarzanych w gminie	33
8.2.1.	Kierunki działań.....	33
8.2.2.	Zadania realizacyjne dla gminy	34
8.3.	Organizacja okresowego magazynowania i zbiórki odpadów z zapewnieniem osiągnięcia założonych standardów, z uwzględnieniem wszystkich rodzajów odpadów	34
8.3.1.	Kierunki działań.....	34
8.3.1.1.	Warianty czasowego magazynowania i zbiórki odpadów	34
8.3.2.	Sposoby postępowania z poszczególnymi grupami odpadów.....	37
8.3.2.1.	Gromadzenie odpadów nie segregowanych.....	37
8.3.2.2.	Zbiórka i odzysk odpadów opakowaniowych ze strumienia odpadów komunalnych	38
8.3.2.3.	Zbiórka i odzysk odpadów organicznych.....	39
8.3.2.4.	Zbiórka i odzysk odpadów wielkogabarytowych, z sektora budowlanego i wraków samochodowych	41
8.3.2.5.	Odzysk odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	45
8.3.3.	Zadania realizacyjne dla gminy	49
8.4.	Optymalne wykorzystanie mechanizmów zarządzania gos. odp. w gminie ...	50
8.4.1.	Kierunki działań.....	50
8.4.2.	Zadania realizacyjne dla gminy	53
9.	Harmonogram realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami	54
10.	Monitorowanie realizacji Programu ochrony środowiska i Planu gospodarki odpadami dla gminy Iława	60
11.	Możliwości finansowania zadań ujętych w Planie.....	63
12.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	67
	Spis rycin	68
	Spis tabel	68

Wstęp

Plan gospodarki odpadami dla gminy wiejskiej Iława na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2012 stanowi **planistyczny instrument prawny gospodarki odpadami** w gminie. Powstał on na mocy ustawy *o odpadach* z dnia 27.04.2001 r.*, art. 14-16, który wprowadza obowiązek opracowywania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i **gminnym**.

Sporządzenie niniejszego Planu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 9 kwietnia 2003 r. **. poprzedzone zostało zebraniem informacji charakteryzujących obszar, związanych z gospodarką odpadami, takich jak min.: położenie geograficzne, sytuacja demograficzna i gospodarcza oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne gminy. Główna uwaga dokumentu skupia się jednak na części strategicznej, służącej realizacji ustawowych obowiązków gminy, w zakresie gospodarki odpadami.

Plan gospodarki odpadami gminy wiejskiej Iława obejmuje działania średniookresowe na okres 8 lat (2004-2011) oraz harmonogram realizacji przedsięwzięć na najbliższe 4 lata (2004-2007r.).

1.1. Cel, zakres i podstawy prawne gminnych planów gospodarki odpadami

Gminne plany gospodarki odpadami służą prowadzeniu na terenie gminy zorganizowanej gospodarki odpadami, rozumianej jako wytwarzanie, transport, zbieranie, odzysk lub unieszkodliwienie odpadów. W prawodawstwie Unii Europejskiej plany te odgrywają bardzo ważną rolę. Posiadanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami jest jednym z podstawowych kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć zgłaszanych przez samorządy. Do sporządzenia tych dokumentów gminy zostały zobowiązane bezpośrednio ustawą o odpadach z 2001 r., z której wynika, że: „projekt wojewódzkiego, powiatowego lub **gminnego planu gospodarki odpadami** opracowują organy wykonawcze województwa, powiatu lub gminy” (art. 14 poz.3). Dalej ustawodawca zastrzega, iż „wojewódzki, powiatowy i gminny plan gospodarki odpadami stanowi część odpowiedniego programu ochrony środowiska i jest tworzony w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska” Zgodnie z wytycznymi Ministra Środowiska gminne plany gospodarki odpadami mają być wykonane do końca czerwca 2004 r. Odpowiednio wcześniej, projekt gminnego planu powinien być zaopiniowany przez zarząd

* Dz. U. nr 62, poz.. 628, art. 5. z 2001 r. z późn. zm.

**Dz. U. Nr 66, poz. 620

województwa oraz zarząd powiatu. Plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami, określa szczegółowy zakres, sposób oraz formę sporządzania wojewódzkiego, powiatowego i gminnego planu gospodarki odpadami. Rozporządzenie wskazuje, które z odpadów należy uwzględniać w planach różnych szczebli administracji. Według rozporządzenia gminne plany powinny obejmować odpady komunalne, a w szczególności:

- rodzaj, ilość i źródło powstawania odpadów,
- sposoby unieszkodliwiania i odzysku,
- wykaz istniejących systemów i podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania odpadów,
- prognozy zmian w zakresie gospodarki odpadami.

Ponadto plany powinny wskazywać działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, a w tym:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ograniczenie ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko,
- prawidłowe postępowanie z odpadami w trakcie zbierania, transportu i odzysku lub unieszkodliwiania.

Sporządzanie planu gospodarki odpadami jest procesem wieloetapowym i cyklicznie ponawianym. W Planie gospodarki odpadami dla gminy Iławy niezbędne było więc określenie rodzaju i harmonogramu wykonywania zaproponowanych przedsięwzięć, instytucji odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz wskazanie instrumentów finansowych służących jego realizacji.

Regulacje prawne w zakresie gospodarki odpadami ujęte są w dyrektywach unijnych, ustawach oraz rozporządzeniach do nich. Plan gospodarki odpadami dla gminy Iławy jest zgodny z następującymi aktami prawnymi:

- ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z 13 września 1996 r. (Dz.U z 1996 r. nr 132, póź. 622 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.),

- ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z 11 maja 2001 r. (DzU z 2001 r. nr 63, póź. 638 z późn. zm.),
- ustawą o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (DzU z 2001 r. nr 63, póź. 639)
- ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.),
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. nr 66, poz. 620),

Plan gospodarki odpadami gminy Iława ma na uwadze ograniczenia samorządów gminnych w sferze uporządkowania gospodarki odpadami wywołane brakiem dostatecznie mocnych podstaw prawnych i splotem zasadniczych, logistycznych sprzeczności wywołanych aktualnym stanem prawnym. W związku z powyższym, gmina będąc prawnie odpowiedzialna za gospodarkę odpadami, nie dysponuje narzędziami finansowymi do kształtowania odpowiedniej polityki i racjonalnego wdrażania współczesnych form i nowoczesnej technologii w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi. Gminy mają w obecnej chwili wiele obowiązków z zakresu gospodarki odpadami i muszą ponosić odpowiedzialność za ich wykonanie. To odpowiedzialność nie tylko formalna, prawna, ale również społeczna. By sprostać powyższym trudnościom władze samorządowe liczyć się muszą ze wzrostem kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz z koniecznością wyjaśnienia społeczeństwu celowości wprowadzenia wielu zasadniczych zmian.

1.2. Hierarchia działań w gospodarce odpadami

Istotne znaczenie w gospodarce odpadami ma hierarchia związanych z nią czynności, określona w II Polityce Ekologicznej Państwa, których celem nadrzędnym jest zminimalizowanie obciążeń środowiska. Ustawa o odpadach z 2001 r., wzorując się na Dyrektywie 74/442/EWG o odpadach, w art.5. ustala następującą kolejność postępowania z odpadami:

- 1) **zapobiegać** powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- 2) zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska **odzysk**, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,

2. Charakterystyka gminy Iława pod kątem powiązań z gospodarką odpadami

2.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu

Gmina Iława położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w centralnej części Powiatu Iławskiego. Graniczy ona z nasypującymi gminami: Zalewo, Miłomłyn, Ostróda, Lubawa, Nowe Miasto Lubawskie, Biskupiec, Kieselice i Susz. W jej środkowej części wydzielone jest Miasto Iława będące oddzielną jednostką administracyjną. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 42 355 ha. Gminę na tle województwa i powiatu przedstawia załączona mapa pogładowa.

Budowa litologiczna terenu gminy jest powiązana z formami pochodzenia polodowcowego. Wysoczyzna moreny dennej zajmująca zachodnią i środkowo-wschodnią część gminy zbudowana jest z glin zwałowych zalegających na piaskach lodowcowych. Z kolei utwory piaszczyste sandru obejmują północną i południowo-wschodnią opisywanego terenu. Teren sandru i moreny jest poprzecinany rynnami dolin rzecznych z osadami organicznymi. Taka budowa litologiczna warunkuje przepuszczalność podłoża i stopień zagrożenia wód podziemnych: Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP - 210) „IŁAWSKI”. Na większości terenu przepuszczalność jest stosunkowo niska, a stopień zagrożenia średni. Wyjątek stanowi region miasta Iława, gdzie przepuszczalność i związany z nią stopień zagrożenia są wysokie. Ma to znaczenie w lokalizacji składowiska w mieście, które przez brak zabezpieczeń stanowi zagrożenie skażeniem zbiornika wód podziemnych. Wyniki prowadzonego monitoringu z lat 1998-2002 wskazują na zaliczenie zasobów czwartorzędowych do wód o od najwyższej do średniej jakości. W przypadku wód wgłębnych. Ponadto obecnie nie stwierdzono podwyższonego stężenia związków pochodzenia antropogenicznego.

2.2. Charakterystyka środowiska przyrodniczego gminy

Środowisko przyrodnicze gminy Iława charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Na opisywanym terenie spotykane są zbiorowiska: leśne, wodne, bagienno torfowe, łąkowe i synantropijne. Wśród nich spotykane są gatunki, zbiorowiska i ekosystemy cenne przyrodniczo z uwagi na rzadkość występowania w skali kraju. Świat zwierzęcy wykazuje duże zróżnicowanie w związku z występującą tu różnorodnością siedlisk. Szczególnie urozmaicona jest ornitofauna tego terenu, która na omawianym

terenie ma swoje ostoje. Wysokie walory przyrodnicze podlegają ochronie prawnej poprzez uznanie obszarów za rezerwat, park krajobrazowy bądź obszar chronionego krajobrazu. Występują na terenie gminy także inne formy ochrony przyrody i dóbr kultury obejmujące liczne cenne obiekty pochodzenia naturalnego jak i antropogenicznego. Wysokie walory przyrodnicze przyciągają na teren gminy masowy ruch turystyczny powodujący zaśmiecenie obszaru oraz sprzyjają powstawaniu dzikich wysypisk. W wojewódzkim planie ruch turystyczny jest wymieniony jako jedna z przyczyn trafiań odpadów do środowiska w sposób niekontrolowany powodując jednocześnie poważne zagrożenia środowiska.

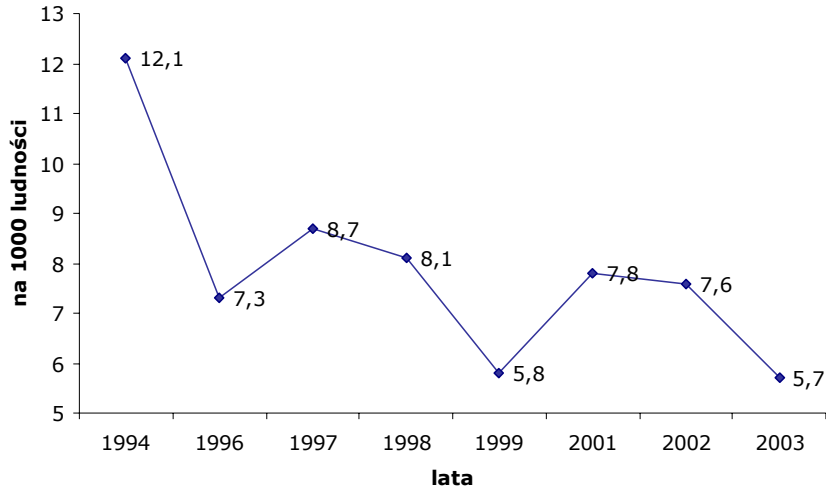
2.3. Struktura demograficzna i gospodarcza gminy

Wg. danych na rok 2003 gminę zamieszkuje 11 627 osób. Rozproszona sieć osadnicza rozmieszczona jest na dwóch obszarach bezleśnych oddzielonych od siebie pasem kompleksu leśnego, Jeziora Jeziorak oraz Miasta Iławy. Brak wyraźnego, jednego ośrodka na tym terenie życia społecznego. Funkcje centrów życia kulturalno-oświatowego i gospodarczego pełni czternaście miejscowości w rozproszonej sieci osadniczej. Strukturę osadniczą gminy wiejskiej Iława prezentuje załączona mapa poglądowa.

Mieszkańcy gminy Iława stanowią 13% ludności powiatu i 1,44% województwa. Gęstość zaludnienia na opisywanym obszarze wynosi 27,5 os/km² i jest ponad dwukrotnie niższa niż średnia dla województwa wyznaczona w spisie powszechnym województwa warmińsko-mazurskiego z 2003 r.

Na terenie gminy mamy do czynienia z stosunkowo wysokim przyrostem naturalnym. W latach 1994-2003 obserwowany był generalnie spadek przyrostu naturalnego z niewielkimi odchyleniami od tej reguły w latach 1997 i 2001. Najniższe wartości wskaźnik osiągnął w roku 1999, kiedy to osiągnął on poziom 5,8 %. Obecnie pomimo tendencji spadkowych wrócił on, a nawet przekroczył poziom sprzed 1996 roku. Jednocześnie obserwowane są znaczne wahania współczynnika przyrostu naturalnego, co zobrazowano na rycinie 2.

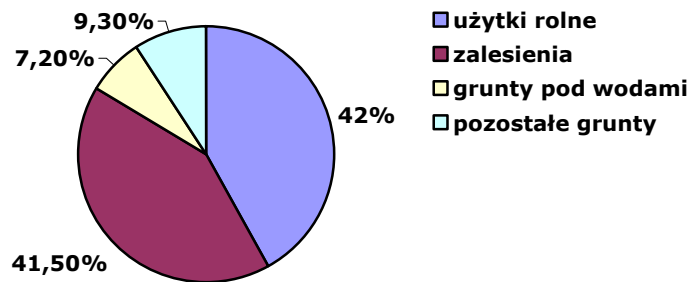

Ryc. 2 Zmiany wielkości przyrostu naturalnego w wybranych latach w okresie od 1994 do 2003

Na wielkość wskaźnika przyrostu naturalnego oprócz liczby narodzin i zgonów mają wpływ dodatkowo migracje ludności z miasta Iławy na obszary podmiejskie.

2.4. Struktura użytkowania gruntów

Największy udział w strukturze użytkowania gruntów w gminie Iława mają użytki rolne – 42 %, podobny areał zajmują tereny zalesione i zakrzewione. Tereny pod wodami stanowią natomiast 9,3 % powierzchni gminy.

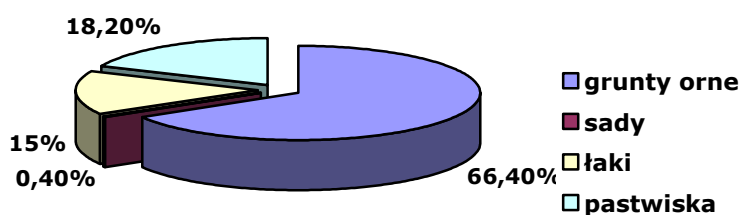

Ryc. 2. Struktura powierzchni gruntów gminy Iława

2.5. Charakterystyka użytków rolnych

W strukturze użytkowania gruntów rolniczych w gminie Iława, podobnie jak w innych gminach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego, dominują grunty orne. Procentowy udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gruntów jest jednak nieco niższy niż w gminach wiejskich województwa. Podobna tendencja zaznacza się również w przypadku powierzchni gruntów ornyc i użytków zielonych. Główną przyczyną wyżej wymienionych faktów jest przede wszystkim to, że około 42% powierzchni gruntów gminy stanowi powierzchnia gruntów leśnych i zadrzewień.

Grunty rolne w około 80 % stanowią własność prywatną. Własność państwowa z arealem 3 660 ha to około 18 % gruntów rolnych, natomiast własność spółdzielcza ma znikomy udział i z powierzchnią 52,6 ha stanowi zaledwie 2,5 % wszystkich gruntów rolnych.

Ryc. 3. Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie Iława

Dominują gleby średniej jakości. Są to IV klasy bonitacyjne. Łącznie klasa IVa i IVb w przypadku gruntów ornyc stanowią 62 %, natomiast na użytkach zielonych gleby te stanowią 58 %.

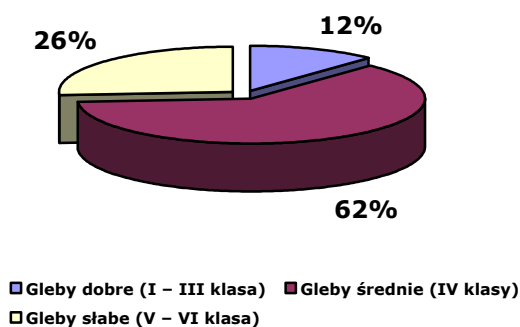
Tabela 1. Struktura jakości gleb gruntów ornyc

Kategoria gleb (klasa bonitacyjna)	powierzchnia	Udział [%]
Gleby dobre (I – III klasa)	1424	12
Gleby średnie (IV klasy)	7350	62
Gleby słabe (V – VI klasa)	3121	26

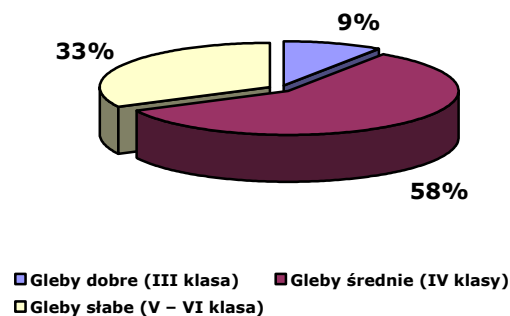

Tabela 2. Struktura jakości gleb użytków zielonych

Kategoria gleb (klasa bonitacyjna)	powierzchnia	Udział [%]
Gleby dobre (III klasa)	547	10
Gleby średnie (IV klasy)	3409	58
Gleby słabe (V – VI klasa)	1911	32

Ryc. 4. Struktura jakości gleb gruntów ornych

Ryc. 5. Struktura jakości gleb użytków zielonych

3. Zarys aktualnego stanu gospodarki odpadami na obszarze Powiatu Iławskiego

Poniżej zamieszczono w formie syntetycznej informacje dotyczące aktualnego stanu w gospodarce odpadami na obszarze Powiatu Iławskiego.[Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego]:

- Składowisko: miasto Iława
- Przewidywany termin zakończenia eksploatacji składowiska: 2009 r.
- Wyposażenie składowiska w sprzęt: kompaktor Hanomag CD66, spychacz DT 75 i DT 100
- Firma obsługująca: Firma Usługowa „Ty i ja” Bogumiła Bielewska, Józef Eremus
- Pozwolenie na użytkowanie: brak
- Decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji: wydana dn. 27.12.2002r.
- Metody pozyskiwania odpadów: posesje wyposażone w pojemniki 220 l
- Pozyskiwanie surowców wtórnych: segregacja szkła, makulatury, tworzyw sztucznych na składowisku (wiata z 3 komorami, 1 komora betonowa)
- Kompostowania: brak
- Dzikie wysypiska: brak danych

- Część wydzielona dla odpadów niebezpiecznych: 3 kwatery (36,8x19,05x2,6) odpady ropopochodne i pogałwaniczne

Monitoringu środowiska: jest prowadzony wyłącznie przy części wydzielonej dla odpadów niebezpiecznych.

4. Analiza obecnego stanu gospodarki odpadami w gminie Iława

Kluczowym warunkiem opracowania efektywnych planów gospodarki odpadami będzie poznanie składu i wielkości strumienia odpadów generowanego przez mieszkańców i podmioty gospodarcze w gminie. Nie jest to sprawą łatwą, gdyż strumień odpadów zależy od wielu czynników łączących go z wytwórcami i ulega okresowym modyfikacjom. Nie mniej jednak, na skład grupowy odpadów będą miały wpływ min.:

- stopień zamożności i nawyków konsumpcyjnych,
- sposób pakowania nabywanych w sklepach towarów,
- sposób gromadzenia odpadów (w gospodarstwach domowych i poza nimi)
- rodzaj wytwórców,
- pora roku,
- położenie (tereny wiejskie lub miejskie),
- rodzaj zabudowy (osiedla domków jednorodzinnych lub bloków),
- sposób ogrzewania budynków.

Uwzględniając powyższe warunki można stwierdzić, że tereny wiejskie wytwarzają odpady z mniejszym udziałem materii organicznej, papieru oraz relatywnie większej zawartości tworzyw sztucznych oraz szkła w porównaniu z odpadami miejskimi. Wynika to z faktu, iż częstokroć odpady organiczne, papier, tektura, popiół i żużel zagospodarowywane są na własne potrzeby.

4.1. Charakterystyka odpadów z sektora komunalnego

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy o odpadach z 2001 r. pod pojęciem **odpady komunalne** rozumie się *odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych*. Sformułowanie to jest zbieżne z definicją zawartą w art. 2 (b) Dyrektywy 99/31/WE w sprawie składowania odpadów. W związku z powyższym miejscem wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe

- obiekty infrastruktury: handel, usługi, szkolnictwo, obiekty turystyczne, obiekty działalności gospodarczej i wytwórczej.

Biorąc pod uwagę wyżej przedstawiony podział odpadów komunalnych, konieczność wyróżnienia odpadów opakowaniowych oraz bliższą charakterystykę odpadów ulegających biodegradacji, na potrzeby konstrukcji Planu, za Krajowym Planem Gospodarki Odpadami oraz Planem gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego przyjęto podział polegający na wyodrębnieniu 20 strumieni odpadów:

1. Odpady organiczne roślinne – domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego.
2. Odpady organiczne zwierzęce – domowe odpady organiczne pochodzenia zwierzęcego ulegające biodegradacji.
3. Odpady organiczne inne – odpady z pielęgnacji ogródków przydomowych, kwiatów domowych, balkonowych, ulegające biodegradacji.
4. Odpady zielone – odpady z ogrodów i parków, targowisk, z pielęgnacji zieleńców miejskich, z pielęgnacji cmentarzy – ulegające biodegradacji.
5. Papier i karton:
  - opakowania z papieru i tektury,
  - opakowania wielomateriałowe na bazie papieru,
  - papier i tektura (nieopakowaniowe)
6. Tworzywa sztuczne:
  - opakowania z tworzyw sztucznych,
  - tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe).
7. Tekstylia.
8. Szkło:
  - opakowania ze szkła,
  - szkło (nieopakowaniowe).
9. Metale:
  - opakowania z blachy stalowej,
  - opakowania z aluminium,
  - pozostałe odpady metalowe.
10. Odpady mineralne – odpady z czyszczenia ulic i placów: gleba, ziemia, kamienie
11. Drobną frakcja popiołowa – odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych (głównie węgla). Z uwagi na udział w składzie odpadów komunalnych popiołu wyodrębniono tę frakcję jako nieprzydatną do odzysku i unieszkodliwienia.
12. Odpady wielkogabarytowe.
13. Odpady budowlane – odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych – wchodzące w strumień odpadów komunalnych.
14. Odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów komunalnych.

4.2. Ilość wytworzonych w gminie odpadów komunalnych

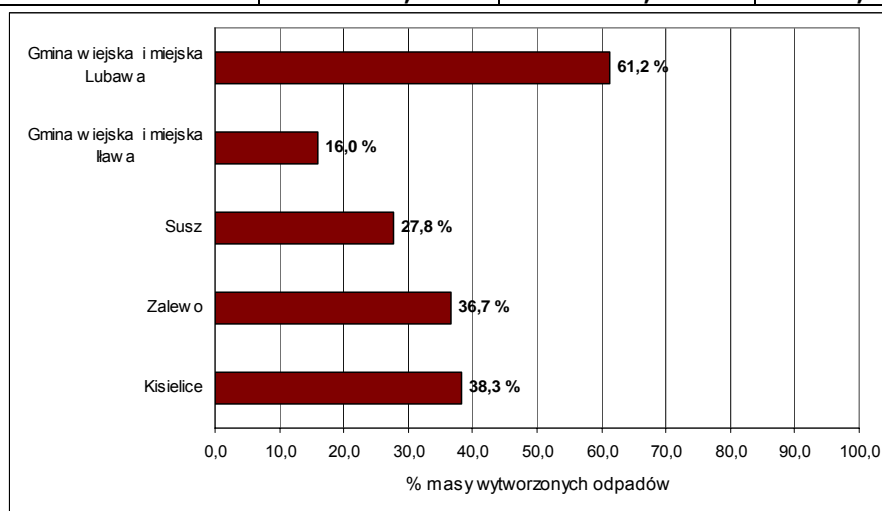
Ilość odpadów komunalnych w gminie Iławie w roku 2002 oszacowano wytworzonych na ok. 2,71 tys. Mg, co stanowi 8,07% masy odpadów wytworzonych w powiecie [wg. Planu gospodarki odpadami dla gminy Iława]. Ilość odpadów z terenu w gminy poddanych składowaniu jest trudna do określenia z uwagi na fakt, iż są one składowane na składowisku obsługującym również miasto Iławę. Dane z ankietyzacji gmin wskazują, że w roku 2002 było to łącznie z miastem ok. 2896, 0 Mg odpadów.

Na podstawie szacunków ilości wytwarzanych odpadów i ilości odpadów zbieranych w powiecie, w powiatowym planie gospodarki odpadami oceniono, że w roku 2002 w Powiecie Iławskim zebrano ok. 29 % masy wytworzonych odpadów komunalnych, z czego najmniej w gminach wiejskiej i miejskiej Iława (łącznie) – 16,0 %. Zbieraniem odpadów zajmuje się w gminie firma prywatna: Wielobranżowy Zakład Usługowo-Produkcyjny i Handlowy „Spomer”.

Poniżej przedstawiono szacunkową ilość zebranych w gminie Iławie, w 2002 r. odpadów komunalnych, na tle powiatu

Tabela 3. Szacunkowa ilość zbieranych odpadów w stosunku do wytwarzanych w poszczególnych gminach [Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego]

L.p.	Gmina	Ilość odpadów wytwarzanych [Mg]	Ilość odpadów zbieranych [Mg]	% masy odpadów wytworzonych
1.	Kisielice	2 030,00	778,00	38,3
2.	Zalewo	2 300,00	844,50	36,7
3.	Susz	4 480,00	1 244,90	27,8
4.	Gmina wiejska i miejska Iława	18 070	2 896,00	16,0
5.	Gmina wiejska i miejska Lubawa	6 690	4 091,72	61,2
Razem		33 570,00	9 855,12	29,53

Ryc. 6. Ilość zbieranych odpadów komunalnych w poszczególnych gminach w stosunku do szacunkowej masy wytwarzanych odpadów (%) [Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego]

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki można przypuszczać, że zarówno w powiecie jaki i w gminie Iławie, część nieodbieranych odpadów trafia do środowiska w sposób niekontrolowany (spalanie odpadów mających właściwości energetyczne takich jak: drewno, papier, tworzywa sztuczne) powodując jego zanieczyszczenie. Jest to zjawisko szczególnie niebezpieczne w przypadku tworzyw sztucznych z uwagi na emisję chloru, dioksyn i furanów. Inna część odpadów jest składowana nielegalnie na „dzikich wysypiskach”, których inwentaryzacji jak dotąd w gminie nie przeprowadzono. Na terenach wiejskich część odpadów jest także wykorzystywana w żywieniu zwierząt lub do kompostowana.

4.3. Prognoza przyrostu odpadów komunalnych

Brak ewidencji aktualnej ilości odpadów w gminie Iława, a także nie sprecyzowanie w Planie gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego wielkości przyrostu odpadów w przeliczeniu na mieszkańca, utrudniły określenie zmian ilościowych i jakościowych odpadów wytwarzanych na terenie gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Toteż w niniejszym Planie przyjęto stałą liczbę mieszkańców, a zmiany składu morfologicznego odpadów komunalnych oszacowano na podstawie prognoz przyjętych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz w Planie gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego, a także prognozy GUS. Zakłada się że odpady z terenów wiejskich terenów wiejskich będą zbliżały się zarówno składem jak i ilością do odpadów z terenów miejskich.

Tabela 4. Prognoza zmiany składu odpadów komunalnych w gminie wiejskiej Iławie w latach 2003-2010 [Mg/rok]

Strumienie odpadów	2003		2006		2007		2010	
	[kg/M/rok]	[Mg/rok]	[kg/M/rok]	[Mg/rok]	[kg/M/rok]	[Mg/rok]	[kg/M/rok]	[Mg/rok]
kuchenne	26	302,3	30	348,8	32	372,1	34	395,3
zielone	5	58,1	5	58,1	5	58,1	6	69,8
nieopakowaniowy papier	12	139,5	14	162,8	14	162,8	15	174,4
opakowaniowy papier	16	186,0	17	197,7	18	209,3	21	244,2
opakowania kompozytowe	2	23,3	3	34,9	3	34,9	4	46,5
nieopakowaniowe tworzywa sztuczne	23	267,4	24	279,0	24	279,0	25	290,7
opakowaniowe tworzywa sztuczne	11	127,9	17	197,7	18	209,3	21	244,2

nieopakowaniowe szkło	1	11,6	1	11,6	1	11,6	2	23,3
opakowaniowe szkło	20	232,5	22	255,8	24	279,0	27	313,9
metale	5	58,1	6	69,8	6	69,8	6	69,8
opakowaniowa stal	3	34,9	5	58,1	5	58,1	6	69,8
opakowaniowe aluminium	0,3	3,5	0,6	7,0	0,6	7,0	0,7	8,1
tekstyliia	6	69,8	6	69,8	6	69,8	7	81,4
odpady mineralne	13	151,2	14	162,8	14	162,8	15	174,4
frakcja drobna	36	418,6	33	383,7	31	360,4	27	313,9
odpady wielkogabarytowe	20	232,5	25	290,7	25	290,7	25	290,7
odpady budowlane	53	616,2	70	813,9	75	872,0	90	1046,4
odpady niebezpieczne	2	23,3	2	23,3	2	23,3	2	23,3
razem	254,3	2956,7	294,6	3425,3	303,6	3530,0	333,7	3879,9

4.4. Zbiórka i składowanie odpadów

Wyniki selektywnej zbiórki odpadów na terenie powiatu wskazują, że zbiórka ta była w 2002 roku prowadzona w sposób niedostateczny (tylko 1,05 % ogólnej masy wytworzonych odpadów było selektywnie zebrane). Na terenie gminy Iławy, również obecnie, nie ma prowadzonej segregacji odpadów. Uniemożliwia to sporządzenie bilansu poszczególnych strumieni odpadów wytwarzanych w gminie.

Rozproszona zabudowa gminy Iławy utrudnia zorganizowanie systemu zbiórki odpadów nie segregowanych, opartego o wykorzystanie kontenerów i pojemników rozmieszczonych w dogodnych miejscach publicznych oraz w pobliżu posesji. Między wojewódzkim i powiatowym planem gospodarki odpadami nie ma jednak zgodności co do ilości osób objętych zorganizowanym odbiorem odpadów. Wg. Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko – mazurskiego, w roku 2002 r. na terenie gminy Iława systemem tym objętych było ok. 30 % mieszkańców gminy.

Na obszarze całego Powiatu Iławskiego jak i gminy Iława brak jest instalacji do odzysku odpadów z sektora komunalnego, jedynym sposobem ich unieszkodliwiania jest deponowanie na składowiskach. Odpady wytworzone w gminie są składowane na składowisku miasta Iławy. Na przestrzeni najbliższych kilku lat, ma ono zostać zamknięte, a odpady będą kierowane do Zakładów Zagospodarowania Odpadów. Ceny aktualnie obowiązujące na składowisku dla gminy miejskiej i wiejskiej za przyjęcie odpadów to: 8,0 zł/m³ – odp. komunalne i 15,0 zł/m³ – inne odpady. Koszty ponoszone

przez mieszkańców Powiatu Iławskiego kształtują się na poziomie wyższym w stosunku do średnich kosztów w Polsce (ok. 100 zł/ mieszkańca/rok w powiecie przy średniej w Polsce 30 zł/mieszkańca/rok). Jak podaje powiatowy plan gospodarki odpadami opłaty od mieszkańców pobierane za składowanie odpadów z terenu gminy wiejskiej Iławy wynoszą 360,0 zł (zł/mieszkańca/rok), brak natomiast danych w przypadku opłat pobieranych od przedsiębiorstw

4.5. Transport

Na gminne składowisko odpady dowożone są zarówno z samego miasta Iława jak i gminy wiejskiej. Za zbiórkę odpadów odpowiada w gminie prywatna firma: Wielobranżowy Zakład Usługowo-Produkcyjny i Handlowy „Spomer”. Obsługuje ona jedynie około 30% mieszkańców. Z uwagi na to istnieje możliwość indywidualnego dowozu odpadów przez mieszkańców gminy.

4.6. Odpady przemysłowe

Poza odpadami zaliczanymi do typowych komunalnych w gminie Iławie odpady wytwarzane są także przez podmioty gospodarcze. Ich ilość jest trudna do oszacowania ze względu na brak prowadzonej w tym zakresie sprawozdawczości. Są one zagospodarowywane w ramach składowisk przyzakładowych, a rozwiązanie kwestii gospodarki odpadami leży w gestii samego zakładu.

Do najważniejszych podmiotów gospodarczych w gminie, których branża decyduje o charakterze wytworzonych odpadów należą:

- Firma DREWGÓR w Karasiu – branża stolarsko-meblowa,
- Ośrodek Hodowli Indyków we Frednowych – produkcja drobiu
- Firma INDOOR w Kamieniu – produkcja oprzyrządowania do hal produkcyjnych
- Masarnia BEST Ząbrowo
- Wylęgarnia Drobiu Anatol i Danuta Gerczak w Lasecznie
- Firma „BI-ES COSMETIC” w Kamieniu Dużym – produkcja perfum i wód toaletowych
- „WILD POLSKA” S.A. – przetwórstwo rolno-spożywcze, mrożonki
- Piekarnia „TYPOLSKA” – pieczywo
- „EURODACH” – stolarka okienna
- Centrum handlowe KLINK w Nowej Wsi
- Tartaki w Rudzienicach, Nejdykach, Starzykowie

Struktury wytwarzanych odpadów na obszarze Powiatu Iławskiego, jak i województwa warmińsko - mazurskiego oraz gminy Iława są ze sobą zbieżne. Dominują odpady z grupy 02 (odpady z rolnictwa, przetwórstwa żywności, sadownictwa, hodowli oraz rybołówstwa, leśnictwa) – stanowiące ponad połowę masy wszystkich odpadów z przemysłu.

Na podstawie decyzji na wytwarzanie odpadów i danych ankietowych udało się ustalić ilość odpadów wytwarzanych przez „Fenowy” Ośrodek Hodowli Indyków, która w roku 2002 wyniosła 251,45 Mg. Ilość odpadów powtórnie wykorzystanych w tym przedsiębiorstwie wynosiła 57,2 Mg, unieszkodliwionych - 0,448 Mg, składowanych (w tym tymczasowo) - 193,8 [Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego].

Na obszarze całego Powiatu Iławskiego w roku 2002 wytworzono 8132,812 Mg odpadów przemysłowych, z czego poddano odzyskowi 6366,915 Mg (78,5 %), unieszkodliwiono poza składowaniem 1420,15 Mg (17,5 %), składowano 326,245 Mg (4,0 %).

4.7. Infrastruktura gospodarki odpadami komunalnymi

Odpady z terenu gminy wiejskiej Iława gromadzone są na składowisku odpadów komunalnych zlokalizowanego przy ulicy Komunalnej w mieście Iława. Zostało ono utworzone w 1970 r. Zakończenie użytkowania składowiska przewiduje się do roku 2006. Po upływie tego terminu ma ono zostać poddane rekultywacji wg planu opracowanego 1999 r. Aktualnie obsługuje ono około 36 900 osób z czego zaledwie około 3400 stanowią mieszkańcy gminy.

Tabela 5. Podstawowe dane dotyczące składowiska odpadów w Iławie¹

Wyszczególnienie	Rok		
	1999	2001	2002
Stan formalno-prawny	uregulowany		
Powierzchnia składowiska [ha]	11,0		
Przyjęte odpady w danym roku [Mg]	11 000,0	4 000,0	3816,1
Ilość nagromadzonych odpadów [Mg]	240 000,0	253 000,0	256767
Stan zabezpieczeń	brak	brak	Brak

Na składowisku miejskim wyznaczone na jest osobna kwatery, przeznaczona na składowanie odpadów niebezpiecznych. Umieszcza się tu substancje pochodzące głównie z Iławskich zakładów naprawy samochodów. W wyznaczonych kwaterach znajdują się:

- wodne ciecze myjące,
- szlamy i osady pofiltracyjne zawierające substancje niebezpieczne,

¹ Źródło: Raporty o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskim z lat 2000, 2001 i 2002

- szlamy z obróbki metali.

W ciągu ostatnich lat, rozpoczęto odzysk surowców składowanych na wysypisku. W 2002 roku odzyskano 49,1 Mg różnego typu substancji.

Składowisko nie jest wyposażone w instalację zabezpieczającą wody podziemne przed przedostawaniem się odcieków z gromadzonych na jego powierzchni odpadów. Brak mu uszczelnień dna oraz drenażu zbierającego odcieki. Nie istnieje także wypracowany sposób postępowania z odciekami. Braki istnieją również w zakresie monitoringu zagrożeń środowiska. Według informacji zawartych w Planie wojewódzkim, nie istnieje raport Oceny Oddziaływania na Środowisko określający potencjalny wpływ, zagrożenia i ich skalę. Składowisko nie jest także wyposażone w piezometry pozwalające monitorować jakość wód pod składowiskiem

Aktualnie na terenie Powiatu Iławskiego funkcjonuje 5 składowisk odpadów komunalnych o łącznej powierzchni 23,6 ha. Żadne z tych składowisk nie jest zgodne z aktualnie obowiązującymi w tym zakresie przepisami. W Planie gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego przeanalizowano dwie możliwości:

- **Sytuację gdy na terenie powiatu nie powstanie Zakład Zagospodarowania Odpadów**

W przypadku zaistnienia takiej sytuacji wszystkie nie segregowane odpady pochodzące z terenu powiatu będą musiały być deponowane na jednym, ponadlokalnym składowisku. W tabeli 6 podano niezbędną pojemność i powierzchnię składowiska do roku 2011.

Tabela 6. Niezbędna pojemność i powierzchnia składowiska dla Powiatu Iławskiego

Rok*	Masa odpadów do składowania w roku [tys. Mg]	Objętość odpadów do składowania w roku** [tys. m ³]	Powierzchnia składowania** * [ha]	Termin i powierzchnia eksploatacji kwater	Koszt [tys. zł]
2004	29,27	34,43	0,35	1 ha	1 500
2005	29,20	34,35	0,35		
2006	28,78	33,86	0,34		
2007	28,39	33,39	0,34	1 ha	1 000
2008	28,11	33,07	0,34		
2009	27,78	32,68	0,33		
2010	27,44	32,28	0,33	1 ha	1 000
2011	26,80	31,53	0,32		
Razem				3,0 ha	3 500

* Maksymalny okres eksploatacji składowisk nie dostosowanych do przepisów ochrony środowiska – koniec 2009 r. (Składowisko w Gajdach ma być zamknięte z dniem 31.12.2003)

** Wykorzystanie kompaktora

*** Przy wysokości składowania 10 m

Do roku 2011 należy w takim wypadku wybudować 3 kwatery o powierzchni 1 ha każda. Koszt inwestycji – ok. 3,5 mln zł.

- **Gospodarkę odpadami w oparciu o Zakład Zagospodarowania Odpadów**

Zakład Zagospodarowania Odpadów umożliwi pozyskaniem **surowcom wtórnym** w odpowiedni sposób przygotowywanie ich do sprzedaży oraz zapewni przetwarzanie odpadów organicznych. W Planie gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego proponuje się następującą organizację ZZO:

1. Hala z linią do segregacji odpadów wraz z wyposażeniem (prasy, belownice etc.), linią przygotowania biofrakcji do fermentacji, komora fermentacyjna, sprężarka biogazu, stacja odsiarczania, zbiornika magazynowy biogazu,
2. Boksy na surowce wtórne przeznaczone do sprzedaży.
3. Pomieszczenie do tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych.
4. Pomieszczenie do rozbiórki odpadów wielkogabarytowych.
5. Instalacja do przerobu odpadów biodegradowalnych (kompostownia przyzmoła)
6. Składowisko odpadów resztkowych (procesowych)
7. Pomieszczenia socjalne.
8. Składowisko odpadów wraz z wyposażeniem (brodzik, waga, kompaktor, system monitorowania, obiekty socjalne).

Budowę Zakładu przewiduje się w latach 2004 – 2007. Przepustowość zakładu wg opracowanej przez Związek Gmin „Jeziorak” „Koncepcji programowo – przestrzennej planowanej inwestycji” w 2010 roku ma wynieść 22 tys. Mg/rok. Szacunkowy koszt powyższego obiektu wyniesie ok. 40 000 tys. zł. W tabeli 8 zamieszczono w formie syntetycznej opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (poza składowaniem).

Tabela 7. Opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (poza składowaniem) (Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, październik, 2002)

Odpady komunalne ulegające biodegradacji	Opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji poza składowaniem							
	Spalanie	Zgazowanie	Piroliza	Mechaniczno-biologiczne przekształcanie odpadów zmieszanych	Kompostowanie	Fermentacja beztlenowa	Recykling	Ręczne lub mechaniczne sortowanie
Odpady mieszane	*			*		*		*
Paliwo z odpadów	*	*	*					
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji					*	*		
Odpady zielone					*	*		
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji i zielone					*	*		
Papier	*	*	*		*	*	*	
Odpady tekstylne	*	*	*				*	
Drewno	*	*	*				*	

W planie działań w powiatowym planie gospodarki odpadami zaproponowano powstanie przy Zakładzie Zagospodarowania Odpadów kompostowni pryzmowej, która posłuży do przerobu odpadów biodegradowalnych.

W Zakładzie Zagospodarowania Odpadów planuje się także powstanie stanowiska do tymczasowego magazynowania i waloryzacji odpadów **niebezpiecznych**.

Odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie odpadów komunalnych rozwożone będą z miejsc zbiórki i tymczasowego magazynowania do odbiorców zajmujących się ich unieszkodliwieniem.

Wysegregowane z odpadów komunalnych odpady niebezpieczne będą przed przekazaniem ich do utylizacji i unieszkodliwiania tymczasowo przechowywane w specjalnie do tego celu wybudowanej wiacie. Planuje się wykonanie wiaty w konstrukcji stalowej otwartej, osiatkowanej.

Obliczono, że przy Zakładzie Zagospodarowania Odpadów do tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych powinno powstać pomieszczenie o powierzchni ok. 50 m². Szacunkowy koszt pomieszczenia – 25 tys. zł

Planuje się wyposażenie magazynu w następujące pojemniki na odpady niebezpieczne.

Tabela 8 Zestawienie pojemników do tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych

Rodzaj odpadu	Charakterystyka	Ilość	Koszt jednostkowy [zł/szt]	Koszt [tys. zł.]
Akumulatory	Poj. 606 dm ³	1	820	0,820
Baterie	Poj. 606 dm ³	1	820	0,820
Farby i lakiery	Poj. 1,0 m ³	1	5 200	5,200
Lekarstwa	Poj. 1,0 m ³	1	1 200	1,200
Światłówki	Poj. 0,5 m ³	wypożyczenie		
Oleje przepracowane	Poj. 3 m ³	1	4 200	4,200
Razem				12,240

Do czasu uruchomienia technologii odzysku i unieszkodliwienia w/w odpadów będą one nadal składowane selektywnie na składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zaleca się także utworzenie w ramach Zakładu Zagospodarowania Odpadów kwatery do tymczasowego składowania azbestu oraz nawiązanie kontaktu ze specjalistycznymi firmami zajmującymi się jego utylizacją

Kolejnym stanowiskiem w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów ma być **stanowisko do rozbiórki odpadów wielkogabarytowych** (zlokalizowane w hali technologicznej). Na stanowisku tym odpady wielkogabarytowe (sprzęt RTV i AGD oraz meble) zostaną zakwalifikowane do jednej z dwóch grup:

1. Nadające się do dalszego użytkowania.
2. Nie nadające się do żadnego wykorzystania.

Sprzęt z grupy 1 przekazany zostanie organizacjom charytatywnym. Natomiast sprzęt z grupy 2 zostanie rozmontowany. Surowce wtórne (głównie metale) zostaną sprzedane, a pozostałość będzie zdeponowana na składowisku. Odpady niebezpieczne (baterie, akumulatory małowabarytowe, kondensatory, instalacje zawierające oleje i freony) będą kierowane do unieszkodliwiania. Zgodnie z założeniami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, w Polsce planowane jest uruchomienie linii do przerobu urządzeń chłodniczych oraz linii do przerobu urządzeń elektronicznych.

Szacunkowy koszt wyposażenia stanowiska do rozbiórki odpadów wielkogabarytowych przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Koszt podstawowego wyposażenia stacji rozbiórki odpadów wielkogabarytowych

Wyszczególnienie	Podstawowe dane techniczne	Ilość	Cena jedn. [zł]	Koszt całkowity [tys. zł]
Stół warsztatowy	Wymiary: 2000 x 700	1	5 000	5,0
Szafy warsztatowe	Ilość półek: 6	2	2 500	5,0
Regały	Nośność półki 500 kg; ilość palet - 9	2	1 000	2,0
Metalowe palety	Nośność 750 kg	2	350	0,7

Wyszczególnienie	Podstawowe dane techniczne	Ilość	Cena jedn. [zł]	Koszt całkowity [tys. zł]
przemysłowe				
Skrzynio palety	Nośność 350 kg	3	900	2,7
Dźwig warsztatowy	Udźwig – do 500 kg	1	2 500	2,5
Ręczny wózek paletowy	Nośność 2000 kg	1	1 500	1,5
Wózek do beczek	Nośność 250 kg	1	250	0,250
Nożyce do cięcia blach grubych	-	2	3 000	6,0
Podstawowe narzędzia	-	1 kompl.	2 000	2,0
Razem				27,70

W ramach Zakładu Zagospodarowania Odpadów zagospodarowanie znajdują również odpady budowlane. Będą one selektywnie gromadzone na placu na terenie ZZO. Zostaną wykorzystane do utwardzania dróg i placów na terenie ZZO (np. pod elementy kompostowni lub innej instalacji do przerobu odpadów biodegradowalnych, na składowisku) oraz do rekultywacji zamkniętych składowisk w powiecie.

4.8. Docelowy sposób gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie

Ponieważ zgodnie z ustawą o odpadach z 2001r., gminne plany winny być opracowywane spójnie z planami wyższego szczebla, Plan gospodarki odpadami gminy Iławy oparto o główne założenia planu działań w sferze gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze Powiatu Iławskiego. Założenia te są następujące:

1. Docelowym rozwiązaniem jest skupienie gmin Powiatu Iławskiego wokół Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO) wyposażonego w linię do segregacji odpadów, urządzenia do konfekcjonowania surowców, instalację do zagospodarowania odpadów organicznych, tymczasowe pomieszczenia do magazynowania odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów resztkowych oraz instalację do spalania biogazu.
2. Na obszarze gmin należących do ZZO odbywa się zbiórka segregacyjna.
3. Na terenach wiejskich oraz miejskich z zabudową jednorodzinną preferowane będzie kompostowanie odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie.
4. Lokalizacja ZZO jest zgodna z zasadą „bliskości” wyrażoną w ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U.2001.62.628). Przyjęto, że optymalna odległość od centrum gminy (po drogach) do ZZO nie będzie większa niż 30 km. W przypadku konieczności dowozu odpadów (lub surowców) z większej odległości budowane będą stacje przeładunkowe.

5. Założono, że z poszczególnych gmin odpady wysegregowane będą kierowane do ZZO, natomiast odpady nie segregowane będą deponowane na lokalnych składowiskach do czasu ich wypełnienia lub konieczności ich zamknięcia z innych powodów. Odpady powstające z doczyszczania surowców wtórnych w ZZO będą deponowane na składowisku wchodzącym w skład Zakładu.
6. Dopuszczono możliwość nawiązania współpracy przez gminy wchodzące w skład Powiatu Iławskiego z zakładami zagospodarowania odpadów umiejscowionymi w powiatach ościennych. Sytuacja taka może mieć miejsce w przypadku, gdy realizacja ZZO na terenie Powiatu Iławskiego nie dojdzie do skutku.

Zgodnie z przyjętymi założeniami:

1. Na terenie Powiatu Iławskiego planuje się budowę Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO). Obsługiwać on ma następujące gminy: Kisielice, Zalewo, Susz, miasto Iława, Iława gmina wiejska, miasto Lubawa, gmina wiejska Lubawa.
2. Nowe miejsce zlokalizowanie zakładu zagospodarowania odpadów będzie wymagało wykonania uzgodnień lokalizacyjnych dokonanych w trybie określonym w stosownych przepisach.
3. Przepustowość zakładu wg opracowanej przez Związek Gmin „Jeziorak” „Koncepcji programowo – przestrzennej planowanej inwestycji” w 2010 roku ma wynieść 22 tys. Mg/rok.
4. W przypadku, gdy ZZO w Powiecie Iławskimi nie powstanie, możliwa jest współpraca gmin z zakładami unieszkodliwiania odpadów położonymi w powiatach ościennych.

Odpady resztkowe powstające po przeróbce odpadów w ZZO będą składowane na terenie składowiska odpadów resztkowych znajdujących się w obrębie zakładu.

Do momentu wybudowania ZZO gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin wchodzących w skład Powiatu Iławskiego prowadzona będzie w oparciu o istniejące na terenie gmin składowiska odpadów. Składowiska te będą mogły być eksploatowane nie dłużej niż do dnia 31.12.2009 roku. Czas eksploatacji tych obiektów będzie określony w stosownej decyzji Starosty Powiatu Iławskiego.

W momencie wybudowania ZZO składowiska odpadów w powiecie będą sukcesywnie zamykane (ostateczna data zamknięcia wszystkich – 31.12.2009r.), a odpady dostarczane do zakładu. W planie założono, że w okresie od 2004 do 2007 rekultywowane będą składowiska w gminach Zalewo i Kisielice (gdzie składowane są również odpady pochodzące z gminy Iławy). Możliwa jest jednak sytuacja, że powyższe obiekty będą jeszcze przez jakiś czas eksploatowane, jednak wymaga to uzgodnień ze Starostwem Powiatowym.

W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego dodatkowo w strukturze zarządzania systemem należy jeszcze dodać Rejony Gospodarki Odpadami przewidziane w Planie gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na poziomie województwa i powiatu. Mają one prowadzić gospodarkę odpadami wspólną dla kilku gmin w oparciu o Zakłady Zagospodarowania Odpadów.

Gospodarowanie odpadami w Regionach założone w Planie wojewódzkim jest znacznym obciążeniem obowiązków ciążących na poszczególnych gminie. Stopniowe zmiany jakie nastąpią w ciągu najbliższych lat związane są nową organizacją gospodarki odpadami, a także dostosowaniem się do wymogów prawnych znowelizowanych w związku z wejściem do Unii Europejskiej.

4.9. „Dzikię składowiska”

Za „dzikię składowisko” uważa się powierzchniowo niewielkie i powstające nielegalnie skupiska odpadów. Obecność tego typu składowisk jest potwierdzona na terenie gminy. Jednocześnie brak ewidencji mówiącej o lokalizacji, zajmowanej powierzchni oraz rodzajach składowanych w ten sposób odpadach nie pozwala określić wielkości problemu. Stanowią one nie tylko zaśmiecenie terenu, mogą być także źródłem zniszczenia lub skażenia niektórych elementów środowiska. Obiekty te powinny być zlikwidowane, a teren wysprzątnięty lub zrekultywowany.

Podstawowymi źródłami odpadów, które trafiają do środowiska w sposób niekontrolowany są:

- gospodarstwa domowe, obiekty turystyczno-wypoczynkowe,
- obiekty działalności gospodarczej, których nie objęto zorganizowanym odbiorem odpadów,
- gospodarstwa domowe o niskim statusie społecznym i ekonomicznym,
- gospodarstwa domowe i drobna działalność gospodarcza wytwarzająca
- okazjonalnie odpady komunalne specyficzne, nie objęta zorganizowaną zbiórką jak: budowlane, wielkogabarytowe, zielone,
- ludzie przebywający czasowo poza miejscem zamieszkania, szczególnie w miejscach niezabudowanych,
- obiekty porzucone lub o zaniechanej działalności jak:
  - obiekty infrastruktury kolejowej i drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej,
  - ciepłowniczej itp.
  - ..tereny działalności przemysłowej i składowej,
  - ..wysiedlone budynki mieszkalne, gospodarcze, ogródki działkowe,

- gospodarstwa rolne, bazy sprzętowe, zaplecza budowy, stacje paliw, magazyny.
- ludzie przebywający na imprezach masowych jak: rajdy samochodowe i festyny, festiwale plenerowe, koncerty, pielgrzymki, manifestacje itp.
- ludzie podróżujący samochodami i kolejami.

Pomimo braku statystyki problem dzikich składowisk jest jednak podnoszony w wielu publikacjach prasowych i jest wyraźnie zauważany przez społeczeństwo. Prowadzone są akcje sprzątania terenu. W Lasach Państwowych prowadzona jest edukacja ekologiczna społeczeństwa, w tym głównie dzieci i młodzieży, we współpracy ze szkołami, z wykorzystaniem różnych środków przekazu. Efekty są niewystarczające. Brak jest skutecznych, sprawdzonych wzorców rozwiązania tego problemu, winien być on przedmiotem dalszych analiz i działań.

Do powstawania dzikich wysypisk i zaśmiecenia terenu przyczynia się w dużym stopniu ruch turystyczny. Turystyka jest jedną z ważniejszych gałęzi działalności gospodarczej i życia społecznego nie tylko samej gminy Iławy lecz i całego regionu. Odpady wytwarzane przez turystów zaliczane są do grupy odpadów komunalnych. Ilości wytwarzanych odpadów, a także rodzaje oraz miejsca są zróżnicowane w skali roku. Odpady związane z działalnością turystyczną i wypoczynkową powstają w związku z:

- turystyką pobytową w stałych obiektach turystycznych i wypoczynkowych,
- turystyką na wodzie i nad brzegami wód,
- wypoczynkiem w lesie.

Brak danych związanych z charakterystyką powstających tu odpadów nie pozwala na jednoznaczne rozeznanie skali problemu.

5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami

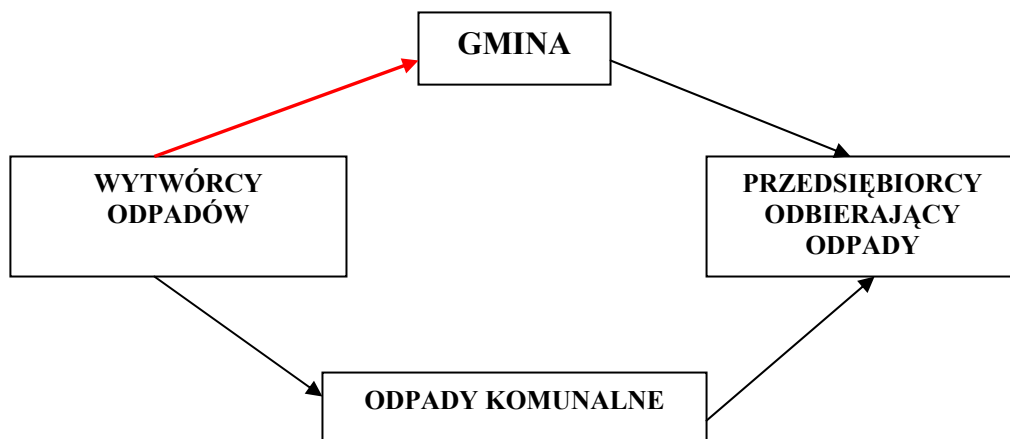
5.1. Możliwe warianty systemów gospodarki odpadami

Podstawowe założenia wynikające z powiatowego planu gospodarki odpadami dotyczą zminimalizowania ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenia nowoczesnego systemu ich odzysku i unieszkodliwiania. Pierwszym zadaniem gminy będzie wybór modelu zarządzania systemem gospodarki odpadami, przez który należy rozumieć zintegrowane działania polegające na zbieraniu, odbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu odpadów komunalnych.

Gmina Iława podejmując się realizacji tych założeń proponuje trzy warianty realizacji gospodarki odpadami. Zgodnie z planem powiatowym, za bazę do docelowej

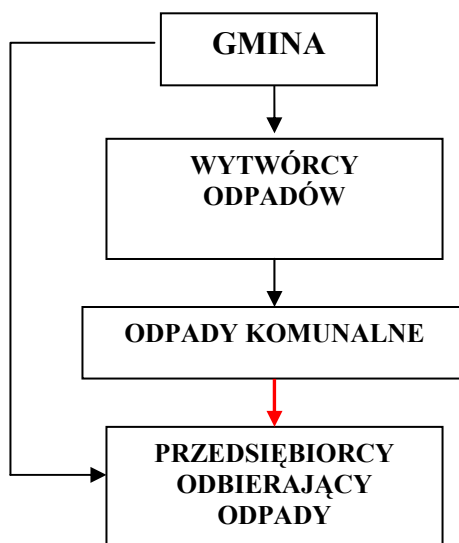

organizacji gospodarki odpadami uznaje instalacje do segregacji, odzysku i unieszkodliwiania odpadów w Zakładzie Utylizacji Odpadów.

Ryc. 7. I Model zarządzania systemem gospodarki odpadami

W modelu I zadania z zakresu gospodarki odpadami przejmuje gmina. Zarządza ona systemem, dysponując opłatami wniesionymi przez właścicieli nieruchomości za przejęcie ich obowiązków (czerwona strzałka) oraz wyłania w drodze przetargów firmy wywożące odpady. Wypracowane przez gminę zyski mogą być w tym modelu przeznaczone na pokrycie wszystkich kosztów związanych z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w tym kosztów selektywnej zbiórki oraz na dalsze działania w kierunku poprawienia efektywności gospodarki odpadami i rozszerzenie świadczonych usług. Jest to model z powodzeniem stosowany w krajach Europy Zachodniej. Jego wprowadzenie wymaga jednak, zgodnie z art. 6a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przeprowadzenia gminnego referendum.

Ryc. 8. II Model zarządzania systemem gospodarki odpadami

Natomiast według modelu II, gmina zarządza systemem podpisując umowy z firmami na przewóz odpadów oraz z ZUO na ich unieszkodliwianie, a opłaty przejmują od właścicieli nieruchomości przedsiębiorcy posiadający stosowne zezwolenie na usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Firmy odbierające odpady od właścicieli nieruchomości są w tym przypadku faktycznymi dysponentami powstającego strumienia odpadów, a przy funkcjonującej zasadzie swobodnego zawierania umów bezpośrednio z wytwarzającymi odpady komunalne, przejmują też całość strumienia opłat płaconych przez właścicieli nieruchomości za odbieranie odpadów. Gmina organizuje selektywną zbiórkę odpadów, w drodze przetargu wyłania firmy przewozowe. Firmy te, w oparciu o zapis w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia i umowę, przejmą ciężar wyposażenia gminy w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Odbiór surowców wtórnych jest bezpłatny. Opracowywany musi być w tym przypadku harmonogram wdrażania selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W celu zapewnienia jego respektowania, cena odbioru odpadów w ZUO powinna zostać zróżnicowana, tak aby wytwórcy odpadów, dostosowujący się do opracowanego harmonogramu wdrażania selektywnej zbiórki nie musieli płacić za surowce wtórne, a za odpady zmieszane płacić będą cenę wyraźnie niższą, niż wytwórcy niestosujący się do harmonogramu

Wprowadzenie, zarówno w wariantcie I jak i II obowiązku rozliczania się gminy z ZUO za unieszkodliwienie odpadów, a z firmami wywozowymi za transport odpadów ma zapobiec ewentualnym nieprawidłowościom polegającym na niedostarczaniu całości odpadów do ZUO. Zmniejszona ilość odpadów przetwarzana w Zakładzie Utylizacji Odpadów oznaczała bowiem będzie podniesione koszty funkcjonowania zakładu i w efekcie niemożność utrzymania obecnej ceny odbioru odpadów do unieszkodliwienia.

Nie mniej jednak władze samorządowe muszą mieć świadomość, że im bardziej jest rozwinięty system gospodarki odpadami komunalnymi tym jest on droższy. Koszty te mogą być pokrywane albo przez mieszkańców, z budżetu gminy lub przez dofinansowanie z innych źródeł.

6. Polityka w zakresie gospodarki odpadami dla gminy Iławy

6.1. Ramy prawne gospodarowania odpadami

Gospodarka odpadami na terenie gminy Iława winna być zgodna z obowiązującymi przepisami prawa oraz założeniami planów gospodarki odpadami wyższego szczebla (krajowym, wojewódzkim i powiatowym).

Krajowy plan gospodarki odpadami został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2002 r. Określa on podstawowe zasady postępowania z odpadami:

1. Zapobieganie powstawaniu odpadów i ich minimalizacja;
2. Zapewnienie odzysku, głównie recyklingu, odpadów, których powstania w danych warunkach techniczno - ekonomicznych nie udało się uniknąć;
3. Unieszkodliwianie odpadów (poza składowaniem);
4. Bezpieczne dla ludzkiego zdrowia i środowiska składowanie odpadów, których nie da się poddać procesom odzysku lub unieszkodliwienia z powodu warunków techniczno-ekonomicznych.

Zadania określone w Krajowym planie gospodarki odpadami zgodnie z założeniami zostały sprecyzowane w wojewódzkich i powiatowych planach gospodarki odpadami. Planie gospodarki odpadami dla gminy Iławy, dla sektora komunalnego wyznaczył krótko średnio i długookresowe cele, które mają prowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu, czyli „*zminimalizowania ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz optymalne ich zagospodarowanie*”. Przy czym, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt. 1 ustawy o odpadach z 2001 r. „*gospodarowanie odpadami*” rozumie się: *zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów*.

W wyznaczeniu celów strategicznych w Planie gospodarki odpadami dla gminy Iławy uwzględnione zostały limity wg Krajowego planu gospodarki odpadami oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. w *sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych*, na podstawie art. 3 ust. 8 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej*, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2004. Rozporządzenie określa również minimalne ilości odpadów niebezpiecznych, jakie należy odzyskać. Poziomy odzysków odpadów wielkogabarytowych i budowlanych przyjęto zgodnie z planem powiatowym.

Cele krótkookresowe (na lata 2004-2007):

1. Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy
2. Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 76% wytworzonych odpadów komunalnych
3. Skierowanie w roku 2007 na składowiska do 83% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995)

---

* Dz. U. Nr 63, poz. 639, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78

4. Odpady opakowaniowe –osiągnięcie w roku 2007 zakładanych limitów odzysku (50%) i recyklingu (25%) poszczególnych grup odpadów
- opakowania z papieru i tektury – 48%
  - opakowania ze szkła – 40%
  - opakowania z tworzyw sztucznych – 25%
  - opakowania metalowe – 35%
  - opakowania wielomateriałowe – 25%
  - odpady wielkogabarytowe – 15%
  - odpady budowlane – 15%
  - odpady niebezpieczne (z grupy odpadów komunalnych) – 22%

Cele średniokresowe (na lata 2008-2012):

1. Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 51% wszystkich odpadów komunalnych
2. Skierowanie w roku 2010 na składowiska nie więcej niż 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995)
3. Osiągnięcie w roku 2010 zakładanych limitów odzysku i recyklingu poszczególnych grup odpadów
  - opakowania z papieru i tektury – 50%
  - opakowania ze szkła – 45%
  - opakowania z tworzyw sztucznych – 30%
  - opakowania metalowe – 45%
  - opakowania wielomateriałowe – 30%
  - odpady wielkogabarytowe – 50%
  - odpady budowlane – 40%
  - odpady niebezpieczne (z grupy odpadów komunalnych) – 50%

7. Cele i kierunki działań w gospodarce odpadami gminy Iławy

Jak już wspomniano, aktualnie podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy Iławy, podobnie jak w innych gminach Powiatu Iławskiego jest ich unieszkodliwianie na składowiskach odpadów oraz ograniczony recykling głównie odpadów opakowaniowych. Minimalny stopień odzysku odpadów na terenie powiatu powoduje szybsze zapełnianie składowisk, co powoduje wzrost negatywnego oddziaływania składowisk na środowisko.

Z punktu widzenia założeń Krajowego planu gospodarki odpadami, które uwzględniają instytucjonalne, ekonomiczne, społeczne i środowiskowe aspekty

gospodarki odpadami obecny sposób prowadzenia gospodarki odpadami na terenie gminy Iławy powinien ulec przebudowaniu.

W tym celu konieczne stało się ustalenie głównych zasad gminnej polityki odpadowej w odniesieniu do poszczególnych jej elementów. Wymagało to wyznaczenia:

- **strategicznych celów** – stanowiących ostateczny efekt podejmowanych działań
- **kierunków działań** – służących do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych
- **zadań realizacyjnych** – konkretnych przedsięwzięć prowadzących do realizacji wyznaczonych kierunków, a tym samym celów strategicznych.

Z uwagi na ilość z zaproponowanych zadań, w Planie gospodarki odpadami dla gminy Iławy określono zadania priorytetowe (minimum) - najpilniejsze, zadania o średnim poziomie ważności (optimum) oraz zadania mniej istotne, określone jako maksimum.

8. Założenia do Planu gospodarki odpadami gminy Iławy

8.1. Cele strategiczne Planu gospodarki odpadami gminy Iławy oraz kierunki działań

Biorąc pod uwagę przesłanki powiatowego planu oraz wykazane w analizie główne problemy, określono cele strategiczne gospodarki odpadami dla gminy Iławy:

- 1. Zapobieganie i minimalizacja ilości odpadów (w tym bioodpadów) wytwarzanych w gminie**
- 2. Organizacja okresowego magazynowania i zbiórki odpadów z zapewnieniem osiągnięcia założonych standardów, z uwzględnieniem wszystkich rodzajów odpadów**
- 3. Optymalne wykorzystanie mechanizmów zarządzania gospodarką odpadami w gminie**

Do realizacji poszczególnych celów zostały przydzielone odpowiednie kierunki działań służące realizacji obowiązków gminy w zakresie gospodarki odpadami.

8.2. Zapobieganie i minimalizacja ilości odpadów wytwarzanych w gminie

8.2.1. Kierunki działań

Zapobieganie i minimalizacja ilości powstających odpadów jest najważniejszym elementem systemu gospodarki odpadami. To pierwszy, podstawowy obowiązek dla wytwórców oraz posiadaczy odpadów. Obowiązek ten, dla krajów Unii Europejskiej, wynika z Dyrektywy 94/62/EC z dnia 20 grudnia 1994 r. dotyczącej opakowań i odpadów opakowaniowych. Dyrektywa ta definiuje pojęcie **zapobiegania wytwarzaniu odpadów** w następujący sposób: „redukcja ilości oraz uciążliwości dla środowiska materiałów oraz substancji stosowanych do wytwarzania opakowań i zawartych w odpadach opakowaniowych, we wszystkich stadiach produkcji, handlu, dystrybucji, odzysku oraz unieszkodliwiania”. Unia Europejska postawiła zapobieganie wytwarzaniu odpadów na szczycie hierarchii postępowania z odpadami.

W wyniku implementacji prawa Unii Europejskiej do polskiego ustawodawstwa, zasada prewencji objęła także Polskę i znalazła swoje miejsce min. w ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku.

W dziedzinie gospodarki odpadami pod pojęciem „**zapobieganie**” rozumie się wszystkie działania zlokalizowane zasadniczo przed wytworzeniem odpadu lub przed jego przejściem przez służby komunalne, które pozwalają przede wszystkim na:

- zmniejszeniu strumienia odpadów, które wymagałyby usunięcia,
- zmniejszeniu uciążliwość odpadów oraz ich przeróbki,

Od efektu tych działań zależy skala i zasięg podejmowanych dalszych działań. Im mniej odpadów powstanie tym samym mniej odpadów będzie trzeba zebrać i zagospodarować. Zapobieganie i minimalizacja ilości powstających odpadów ma w dużej mierze charakter edukacyjno-informacyjny i powinna objąć wszystkie grupy społeczne i wiekowe. Jej głównym celem jest zmiana zachowań mieszkańców prowadząca w efekcie do zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych. Odnosi się to głównie do zmiany modelu konsumpcji (promowanie produktów w opakowaniach nadających się do recyklingu, lub nie zapakowanych (o ile pozwala to na zachowanie warunków higieny), promocję urządzeń wielokrotnego użytku, które zmniejszają ilość wyrzucanych odpadów, inicjowanie wykorzystywania koszyków na zakupy, zamiast worków plastikowych itp.) oraz postępowania z odpadami w gospodarstwie domowym.

8.2.2. Zadania realizacyjne dla gminy

- 1.1. Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy poprzez prasę, broszury informacyjne i media
- 1.2. Wspieranie edukacji ekologicznej dzieci poprzez zakup filmów i książek ew. prenumerata czasopism, o tematyce ekologicznej dla jednostek różnych szczebli edukacji z terenu gminy
- 1.3. Zorganizowanie zbiórki mebli, ubrań, zabawek i innych, jeszcze przydatnych do użycia rzeczy i przekazanie ich organizacjom społecznym
- 1.4. Wprowadzenie narzędzi finansowych dla mieszkańców zachęcających do segregacji odpadów
- 1.5. Umieszczenie w Urzędzie Gminy skrzynki na uwagi od mieszkańców na temat prowadzonego systemu gospodarki odpadami
- 1.6. Organizowanie i patronowanie konkursom wiedzy ekologicznej i na zbiórkę surowców wtórnych dla dzieci i młodzieży
- 1.7. Zachęcanie mieszkańców do oddzielania bioodpadów od reszty odpadów komunalnych i informowanie o możliwościach ich kompostowania w zakresie własnych gospodarstw domowych

8.3. Organizacja okresowego magazynowania i zbiórki odpadów z zapewnieniem osiągnięcia założonych standardów, z uwzględnieniem wszystkich rodzajów odpadów

8.3.1. Kierunki działań

8.3.1.1. Warianty czasowego magazynowania i zbiórki odpadów

Ustawa o odpadach z 2001 r. w art. 3. pkt. 3. formułuje definicję **magazynowania odpadów** – rozumie się przez to „czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem”. Dlatego też decyzja o sposobie gromadzenia odpadów podporządkowana być dalszemu procesowi ich przemieszczania. Dużą uwagę powinno się też przywiązywać się do stworzenia możliwie najbardziej dogodnych dla mieszkańców warunków do pozbywania się odpadów.

Organizowanie gospodarki odpadami może odbywać się przy użyciu dwóch zasadniczych metod, a mianowicie:

Metodą Holsystem (odbioru) – metoda stosowana zazwyczaj w zabudowie jednorodzinnej to tzw. selektywna zbiórka "u źródła" poszczególnych rodzajów surowców wtórnych oraz odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania, w obrębie mieszkań i posesji oraz wystawiania ich przed bramy domów, w ściśle określonych terminach. Selekcja tą metodą oparta jest zazwyczaj na workach foliowych, jest formą elastyczną, umożliwiającą stopniowe dochodzenie do coraz bardziej precyzyjnego selekcjonowania. W ramach Planu gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego przewiduje się, zestawy składające się będzie z 4 rodzajów worków: na makulaturę, tworzywa sztuczne, metale i szkło, odbieranych z posesji 1 raz w miesiącu. Worki te mają być kupowane przez mieszkańców. Aktualnie, średni koszt worka z nadrukiem wynosi ok. 0,50 zł/szt. Rekompensatą za poniesiony wydatek będzie niższy koszt usuwania odpadów (rzadszy odbiór lub mniejszy pojemnik). W tym systemie można także stosować można system dwupojemnikowy, trójpojemnikowy i wielopojemnikowy. Zaletą tej formy jest otrzymanie czystych, jednorodnych odpadów, natomiast wadą - duża liczba zbiorników lub worków foliowych i rozbudowany system transportu.

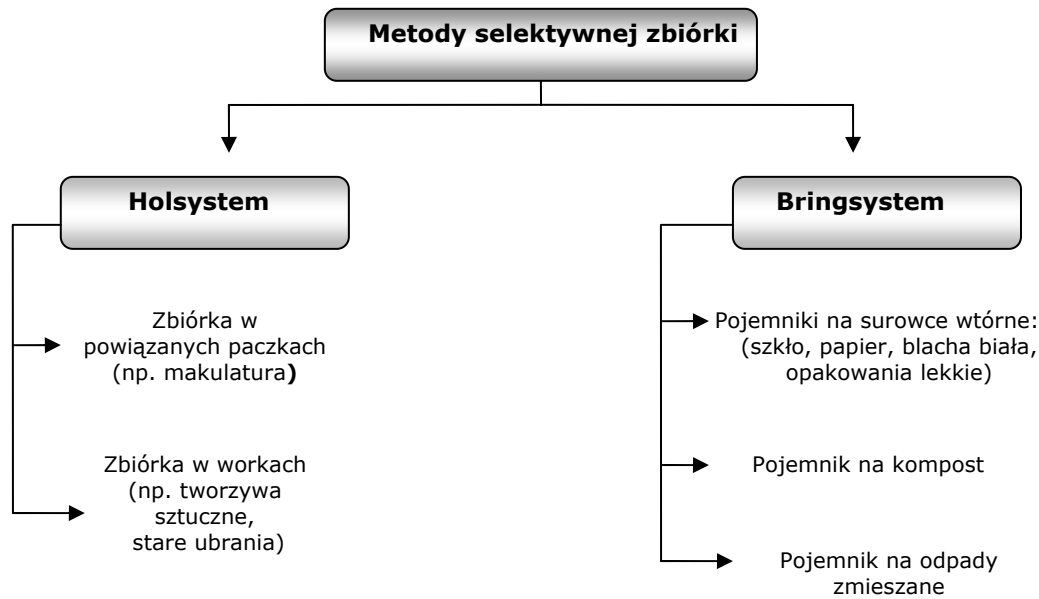
Metodą Bringsystem (dostarczania) – jest to najprostszy system stosowany zazwyczaj w obszarach budownictwa wielorodzinnego, polegający na selektywnej zbiórce surowców wtórnych i odpadów do unieszkodliwienia w pojemnikach rozstawionych na poszczególnych osiedlach i w uczęszczanych przez mieszkańców miejscach (np. obok sklepów, dworców); w tej metodzie stosuje się pojemniki o większej pojemności (od. 240 do 10 m³). Powiatowy plan gospodarki odpadami proponuje rozstawienie odpowiednich kontenerów (4 sztuki w zestawie) w takiej ilości, aby docelowo jeden zestaw przypadał na 250 mieszkańców na terenach miejskich i jeden zestaw na 1000 mieszkańców na terenach wiejskich. Rozproszona zabudowa gminy Iławy nie sprzyja popularyzacji tej metody na obszarze gminy.

Zbiorcze punkty selektywnego gromadzenia np. przy Zakładach Zagospodarowania Odpadów - są to miejsca ogrodzone, strzeżone, wyposażone w szereg kontenerów oraz pojemników i obsługujące znaczny teren. Do punktów tych mieszkańcy mogą przynosić - dowozić, przeważnie bezpłatnie, różnego rodzaju odpady z gospodarstw domowych. Takie punkty są ważnymi centrami odzysku surowców wtórnych, umożliwiające odbiór znacznie większej gamy surowców niż system "kontener w sąsiedztwie". Oprócz podstawowych odpadów użytkowych (makulatura, szkło, tworzywa, złom metalowy) mogą być tam odbierane:

- odpady niebezpieczne,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane,
- odpady z ogrodów i terenów zielonych,

Warianty selektywnej zbiórki surowców wtórnych przedstawia rycina 12.

Ryc. 9. Warianty selektywnej zbiórki surowców wtórnych [opracowanie podst. Korzeniowski, Skrzypek 1999]

Gdy jednak odpady już powstaną należy najpierw starać się zapewnić ich odzysk (w tym recykling), a dopiero, gdy jest to niemożliwe, można poddawać je unieszkodliwianiu (w tym składowaniu). Nakaz ten dotyczy zarówno w indywidualnych decyzjach wydawanych wytwórcom i odbiorcom odpadów na podstawie ustawy o odpadach z 2001 r., jak i w treści planów gospodarki odpadami, o których mowa w art. 14 ustawy o odpadach z 2001 r.

Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec powinny być we właściwy sposób zebrane i przetransportowane do miejsca ich odzysku lub unieszkodliwienia – zgodnie z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego mają to być Zakłady Zagospodarowania Odpadów. W związku z obowiązkiem stosowania zasady selektywnej zbiórki odpadów (art. 10 ustawy o odpadach) ich strumień winien być rozdzielony na poszczególne podgrupy takie jak:

- zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych,
- odpady opakowaniowe,
- odpady ulegające biodegradacji – bioodpady,
- odpady wielkogabarytowe, z sektora budowlanego oraz wraki samochodowe,
- odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych.

Każdy strumień odpadów wymaga odrębnego traktowania i stosowania odrębnych technik zbierania, a w konsekwencji technologii przetwarzania i unieszkodliwiania.

8.3.2. Sposoby postępowania z poszczególnymi grupami odpadów

Pierwszym krokiem przy reorganizacji systemu gromadzenia odpadów w gminie Iławie będzie objęcie nim wszystkich wytwórców odpadów (mieszkańców, podmioty gospodarcze). Zgodnie z obowiązującymi przepisami powstające odpady będą gromadzone selektywnie. Każdy wytwórca odpadów powinien mieć jednocześnie podpisana umowę (indywidualną lub poprzez zarządcę budynku) z koncesjonowaną firmą prowadzącą zbiórkę odpadów na danym terenie.

8.3.2.1. Gromadzenie odpadów nie segregowanych

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego nie nadające się do dalszego przerobu ani wtórnego wykorzystania odpady zbierane będą do typowych pojemników na nie segregowane odpady komunalne i transportowane do ZZO lub na składowisko przy nim. Należy dążyć do tego, aby każda posesja wyposażona była w odpowiedni pojemnik. Dobór typów pojemników będzie w gestii przedsiębiorstwa obsługującego dany teren.

System zbiórki odpadów zmieszanych proponuje się oprzeć i rozwijać o następujące założenia:

- w zabudowie jednorodzinnej, dominującej na terenie gminy do zbiórki stosować pojemniki 110/120 lub 240 litrowe; w przypadku rejonów dotychczas nie objętych zbiórką odpadów zaproponowane pojemniki należy wprowadzać od samego początku (jednocześnie z selektywną zbiórką odpadów opakowaniowych),
- w zabudowie wielorodzinnej do zbiórki odpadów stosować pojemniki 1100 l, kontenery o pojemności 7 m³ mogą one być stosowane do sezonowej obsługi obiektów rekreacyjnych,
- podmioty gospodarcze działające na terenie powiatu powinny posiadać własne pojemniki do gromadzenia wytwarzanych przez siebie odpadów, ich wielkość powinna być dostosowana do indywidualnych przypadków.

8.3.2.2. Zbiórka i odzysk odpadów opakowaniowych ze strumienia odpadów komunalnych

W gospodarce odpadami opakowaniowymi konieczne jest zgodnie z obowiązującym prawem osiągnięcie do końca 2007r. następujących, minimalnych poziomów odzysku i recyklingu:

- odzysku w wysokości 50%,
- recyklingu w wysokości 25%.

W okresie powyżej 2007r. poziomy odzysku i recyklingu uzgodnione zostaną z Komisją Europejską. Przewiduje wprowadzenie następujących poziomów:

- odzysk w granicach 50-65%,
- recykling w granicach 25-45%

masy wytworzonych opakowań.

Limity dla poszczególnych opakowań zostały przedstawione w rozdziale 6.1. Zbiórka odpadów opakowaniowych i ich recykling ma na celu wyłączenie ich ze strumienia odpadów trafiających na składowisko. Uwzględniając konieczne do osiągnięcia limity odzysku poszczególnych odpadów opakowaniowych z terenu gminy w Planie gospodarki odpadami gminy Iławy proponuje się zbudowanie systemu w oparciu o zbiórkę odpadów opakowaniowych w systemie odbioru bezpośredniego, opartego na workach plastikowych rozdawanych w każdym gospodarstwie domowym w zabudowie jednorodzinnej. Przejście na system odbioru bezpośredniego powinno wpłynąć na zwiększenie ilości odzyskiwanych odpadów opakowaniowych oraz zwiększenie ich czystości. Jednocześnie pozwoli to na szczegółową ewidencję powstających w danym gospodarstwie domowym ilości odpadów. Różnica w cenie za odbiór odpadów zmieszanych i surowców wtórnych powinna wpływać motywująco na segregację. Budowa systemu odbioru bezpośredniego nie powinna wpłynąć w sposób całkowity na zrezygnowanie z punktów gromadzenia odpadów opakowaniowych na w systemie donoszenia. Część pojemników powinna zostać rozstawiona w najbardziej uczęszczanych punktach (np. przy sklepach, przystankach komunikacji zbiorowej itp.) oraz przy obiektach użyteczności publicznej.

Dwukierunkowa budowa tego systemu powinna także zaowocować zwiększeniem poziomu odzysku poszczególnych surowców. W przypadku wprowadzania od podstaw selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych na terenie zabudowy jednorodzinnej zaleca się wprowadzenie od razu systemu odbioru bezpośredniego opartego na plastikowych workach.

Dodatkowo wskazane jest stworzenie we wszystkich placówkach oświatowych gminy (szkoły wszystkich szczebli, przedszkola) systemu uzupełniającego opartego na pojemnikach do zbiórki szkła, tworzyw sztucznych, makulatury i metalu jako elementu uzupełniającego edukacji ekologicznej prowadzonej wśród dzieci i młodzieży. Zbiórka może odbywać się w pojemnikach podobnych jak w systemie donoszenia na terenie powiatu lub np. w pojemnikach czterodzielnych o pojemności 480 l (tzw. pojemnikach EDUKACYJNYCH z wymiennymi workami na poszczególne frakcje).

W dalszej perspektywie czasowej (zgonie z planem powiatowym) proponuje się utworzenie punktów gromadzenia surowców wtórnych przy Zakładach Zagospodarowania Odpadów. Punkt taki byłby wyposażony w szereg pojemników (kontenerów) do poszczególnych rodzajów odpadów. Do punktów tych odpady mogłyby dostarczać mieszkańcy w ilościach przekraczających pojemność stosowanych w selektywnej zbiórce pojemników, czy poza terminem wyznaczonych zbiórek. Poza podstawowym zakresem zbieranych odpadów opakowaniowych (szkło, tworzywa sztuczne, makulatura) w Planie gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego planuje się aby Punkt taki służył także do zbiórki i czasowego przetrzymania odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, z sektora budowlanego oraz organicznych (z ogrodów i terenów zielonych).

W podmiotach gospodarczych selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych powinna być prowadzona w przynajmniej takim samym zakresie jak w gospodarstwach domowych tzn. szkło, tworzywa sztuczne, makulatura i metale. Rodzaj zbierania wymienionych frakcji będzie zależał w dużej mierze od charakteru danego podmiotu. Dodatkowo w zależności od profilu działalności podmiotu powinny być selektywnie gromadzone pozostałe odpady wytwarzane w związku z jego działalnością, a zwłaszcza te, które są możliwe do dalszego wykorzystania. Rodzaj pojemników, w których byłaby prowadzona zbiórka odpadów opakowaniowych w podmiotach gospodarczych będzie uzależniona od charakteru danej jednostki oraz ilości wytwarzanej danej frakcji odpadu. Mogą to być zarówno specjalistyczne pojemniki, jak również pojemniki wykorzystywane do zbiórki odpadów zmieszanych.

8.3.2.3. Zbiórka i odzysk odpadów organicznych

Dostosowanie gospodarki odpadami do standardów UE wymagać będzie w najbliższych latach przede wszystkim intensyfikacji działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. **Biodegradacja** (odpady organiczne z gospodarstw domowych, odpady z utrzymania terenów zielonych oraz z oczyszczalni ścieków) stanowią specyficzny rodzaj surowca wtórnego. Są one doskonałym materiałem do produkcji kompostu – naturalnego nawozu lub energii.

Spełnienie wymogu Polityki Ekologicznej Państwa oraz Dyrektywy Rady 1999/31/EC z 26 kwietnia 1999r. w sprawie składowania odpadów związane będzie ze znaczną redukcją odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania. Oznacza to konieczność rozwoju metod unieszkodliwiania, w tym recyklingu organicznego, a także odzysku energii poprzez wprowadzanie termicznego przekształcania odpadów.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/EC należy przyjąć, że ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinny wynosić wagowo:

- w 2010 roku – 75%
- w 2013 roku – 50%
- w 2020 roku – 35%

w stosunku do całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wytworzonych w 1995 roku. Oznacza to, że w najbliższym czasie należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów składowanych i rozpocząć wdrażanie technologii ich przetwarzania.

Do głównych instrumentów służących promowaniu procesów unieszkodliwiania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jako alternatywie dla ich składowania, należy zaliczyć politykę opłat za składowanie. Cena za przyjmowanie odpadów do składowania powinna być na takim poziomie, by zachęcać do innych rozwiązań w zakresie unieszkodliwiania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Najbardziej efektywnym sposobem wydzielenia bioodpadów jest zbiórka selektywna „u źródła”. Sposób ten gwarantuje dostarczenie do procesu kompostowania materiału o składzie umożliwiającym uzyskanie kompostu wysokiej jakości. Stanowi to warunek konieczny dla uzyskania efektywności ekonomicznej całego przedsięwzięcia. W związku z powyższym Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego przewiduje na terenach wiejskich oraz miejskich z zabudową jednorodzinną kompostowanie odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie. Istotne więc będzie wspieranie przez władze lokalne na szczeblu powiatu i gmin tego sposobu kompostowania odpadów.

Powiatowy plan działań w zakresie odpadów organicznych przedstawia się następująco:

1. Począwszy od roku 2004 niezbędne jest zagospodarowanie odpadów z pielęgnacji terenów zielonych (parki, zieleńce).
2. W celu obniżenia niezbędnej do zagospodarowania w instalacjach ilości odpadów biodegradowalnych zaleca się:
  - Propagowanie zagospodarowania we własnym zakresie domowych odpadów organicznych począwszy od roku 2004. Możliwe jest to przede wszystkim w gospodarstwach domowych z posesji jednorodzinnych. Jako realne uważa

się, że zagospodarowanych w ten sposób może być ok. 10% masy domowych odpadów organicznych.

- Selektywna zbiórka i zagospodarowanie (recykling) papieru i kartonu nieopakowaniowego począwszy od roku 2004. W wyliczeniach przyjęto, że 50% tego strumienia odpadów zostanie wysegregowanych.
3. Odbiór bioodpadów od mieszkańców oraz z punktów gastronomicznych będzie rozpoczęty i sukcesywnie rozwijany dopiero po przygotowaniu i uruchomieniu przerobu odpadów z pielęgnacji terenów zielonych, a więc w latach 2004 - 2007.
  4. Domowe odpady organiczne zbierane będą od mieszkańców Iławy oraz miejscowości Susz, Zalewo i Kisielice oraz ewentualnie Lubawa.
  5. Pojemniki na odpady biodegradowalne opróżniane będą co tydzień.
  6. Właściciele punktów gastronomicznych zobowiązani będą do zakupu pojemników na własny koszt.

8.3.2.4. Zbiórka i odzysk odpadów wielkogabarytowych, z sektora budowlanego i wraków samochodowych

Głównymi cechami charakterystycznymi tej grupy odpadów jest:

- duża masa własna,
- gabaryty przekraczające standardowo używane pojemniki,
- trudna do dokładnego wyznaczenia okresowość powstawania.

Wymienione powyżej cechy charakterystyczne wymuszają stosowanie odpowiedniego sposobu zbiórki i transportu tych odpadów do punktu demontażu.

Z uwagi na właściwości fizyczne omawiana grupa odpadów w większości nadaje się do odzysku lub przetworzenia:

- odpady wielkogabarytowe – rozdział i wykorzystanie metalu, drewna, ceramiki,
- odpady z sektora budowlanego – rozdrobnienie i wykorzystanie w praktyczne w 100% na podbudowę dróg itp.
- wraki samochodowe – rozdział i wykorzystanie metalu, tworzyw sztucznych,

1. Odzysk odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych

Odpady wielkogabarytowe to odpady z gospodarstw domowych, które ze względu na duże rozmiary (nie mieszczą się do standardowych pojemników) wymagają odrębnego traktowania. Zgodnie z wytycznymi Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, zakłada się

następujący rozwój selektywnej zbiórki tych odpadów w odniesieniu do całkowitej ilości wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych:

- do roku 2006 - 20% odzysku,
- do roku 2010 - 50% odzysku,
- do roku 2014 - 70% odzysku.

Zgodnie z KPGO w planach na szczeblu gminnym należy opracować szczegółowe przedsięwzięcia do realizacji związane z organizacją zbiórki oraz odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów wielkogabarytowych.

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego do **zbiórki odpadów wielkogabarytowych** stosowane mogą być następujące systemy:

1. Okresowy odbiór bezpośrednio od ich właścicieli oraz stworzenie warunków do zamówienia takiej usługi indywidualnie jako „usługa na telefon”
2. Dostarczanie sprzętu do zakładu unieszkodliwiania odpadów przez właścicieli własnym transportem.
3. Bezpośredni odbiór przez producenta (dotyczy przede wszystkim zbiórki sprzętu elektronicznego i sprzętów gospodarstwa domowego). Ta forma pozyskiwania odpadów wielkogabarytowych upraszcza system zbiórki odpadów i ich usuwania. Odpady te nie zasilają ogólnego strumienia odpadów komunalnych.
4. System wymienny polegający na przekazaniu jeszcze dobrego, ale konstrukcyjnie przestarzałego sprzętu w zamian za egzemplarz nowej generacji podczas jego zakupu.

W planie powiatowym, na odpady wielkogabarytowe nie przewiduje się zakupu specjalistycznych pojemników. Zaleca się, aby zbiórka odpadów odbywała się bezpośrednio od mieszkańców w następujący sposób:

1. Odbiór sprzętu po zgłoszeniu przez mieszkańców (usługa „na telefon”).
2. Organizowanie okresowej zbiórki (np. raz na kwartał). Mieszkańcy wg podanego terminarza wystawiają sprzęt w określonych miejscach skąd jest on odbierany przez wskazane przedsiębiorstwo.
3. Odbiór sprzętu bezpośrednio w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów.

Te formy pozyskiwania odpadów wielkogabarytowych upraszczają system zbiórki odpadów i ich usuwania. Odpady te nie zasilają ogólnego strumienia odpadów komunalnych

2. Odzysk odpadów budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych

Zgodnie z KPGO zakłada się następujący rozwój selektywnej zbiórki tych odpadów odniesiony do całkowitej ilości wytwarzanych odpadów budowlanych:

- do roku 2006 - 15% odzysku,
- do roku 2010 - 40% odzysku,
- do roku 2014 - 60% odzysku.

Odpady z sektora budowlanego powinny być gromadzone w specjalnych kontenerach podstawianych przez firmy wywozowe w przypadku takiej konieczności. Ponadto mogą być one gromadzone w specjalnie do tego celu wyznaczonych miejscach (podobnie jak odpady wielkogabarytowe), gdzie mieszkańcy mogliby je samodzielnie przywozić.

Plan powiatowy przewiduje, że zbiórką i transportem **odpadów budowlanych** z miejsc ich powstawania zajmować się będą:

- wytwórcy tych odpadów np. firmy budowlane, rozbiórkowe, osoby prywatne prowadzące prace remontowe,
- specjalistyczne firmy zajmujące się zbiórką odpadów.

Zaleca, aby powstające podczas prac remontowych odpady odbierane były bezpośrednio od mieszkańców lub firm budowlanych, w podstawionych po wcześniejszym zgłoszeniu kontenerach (usługa „na telefon”). Odpady te odbierane będą również w ZZO. Plan wskazuje także, aby odpady budowlane już na placu budowy składować posegregowane w oddzielnych miejscach (pojemnikach). Pozwoli to na selektywne wywożenie ich do zakładu odzysku i unieszkodliwiania lub na składowisko.

3. Odzysk ze strumienia odpadów komunalnych wycofanych z eksploatacji pojazdów oraz zużytych opon samochodowych

Jednym z poważniejszych problemów związanych z gospodarką odpadami jest zagadnienie unieszkodliwiania i zagospodarowania wraków samochodowych i zużytych opon samochodowych.

Wraki samochodów zawierają złom stalowy, zużyte oleje, płyny chłodnicze, zużyte akumulatory, zużyte opony, szkło i tworzywa sztuczne. Większość tych elementów można odzyskać jako surowiec wtórny. Materiały przeznaczone do recyklingu stanowią około 85% masy wraku samochodowego. Należą do nich przede wszystkim:

- złom stalowy,
- zużyte opony i guma,
- oleje i nie zużyte resztki paliwa,

- szkło,
- płyny hamulcowe i chłodnicze.

Materiały nie nadające się do recyklingu stanowią około 15% masy całego wraku samochodowego. Są to np. pianki poliuretanowe, dla których brak jest odpowiedniej technologii odzysku lub unieszkodliwiania, zanieczyszczona guma, masy tłumiące hałas, niektóre rodzaje tworzyw (np. izolacje kabli elektrycznych). Według prognozy krajowej w roku 2006 ilość złomowanych pojazdów osiągnie 216% poziomu roku 2000, w 2010 odpowiednio 290% a w roku 2014 - 390%.

Realizacja zadań określonych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami wymaga stworzenia w skali województwa optymalnych metod zbiórki i recyklingu pojazdów, za szczególnym uwzględnieniem elementów odpadowych stanowiących odpady niebezpieczne. W przypadku wraków samochodowych należy podpisać umowy z podmiotami gospodarczymi, które zajmują się transportem i złomowaniem oraz odzyskiem surowców wtórnych z wraków samochodowych.

Zużyte opony samochodowe nie są zaliczane do odpadów niebezpiecznych, a stopień ich niekorzystnego oddziaływania na środowisko nie jest szczególnie duży. Jednak jest to istotny problem i ze względu na jego wagę, podlega szczególnym uregulowaniom prawnym. Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 o odpadach* wprowadziła zakaz składowania zużytych opon (zakaz ten wchodzi w życie 1 lipca 2003 roku dla całych opon, a z dniem 1 lipca 2006 roku dla opon pociętych i części opon). Poza tym na producentów i importerów opon na mocy ustawy z dnia 11 maja 2001 r*. nałożono obowiązek odzysku zużytych opon

Podstawowym warunkiem prawidłowego gospodarowania tymi odpadami jest organizacja systemu zbiórki uwzględniającego również „wytwórców” indywidualnych.

Istnieje szereg metod pozwalających na ograniczenie ilości składowanych lub porzuconych w środowisku zużytych opon. W tym celu mogą być wykorzystywane różne metody i techniki gospodarki tymi odpadami. Wycofane z eksploatacji opony mogą być wykorzystane poprzez:

- bieżnikowanie,
- zagospodarowanie całych opon,
- wykorzystanie produktów z przeróbki mechanicznej i chemicznej,
- spalanie z wykorzystaniem energii.

W Polsce istnieją możliwości techniczne do realizacji poszczególnych kierunków odzysku zużytych opon (np. zakłady rozdrabniające gumę i wytwarzające regranulat, cementownie przystosowane do spalania zużytych opon). Podmioty gospodarcze

* Dz. U. Nr 62 poz. 628 z późn. zm.

* Dz. U. Nr 63 poz. 639 z późn. zm.

zajmujące się recyklingiem opon mają jednak duże trudności z pozyskaniem tego odpadu, ze względu na brak systemu zbiórki zużytych opon. Głównym celem w tej dziedzinie jest usprawnienie systemu zbiórki i odbioru zużytych opon przez firmę odbierającą odpady komunalne i przekazywanie ich wskazanym warsztatom wulkanizacyjnym. Zgromadzone w ten sposób opony należy przekazywać uprawnionemu do tego podmiotowi gospodarczemu zajmującemu się ich utylizacją.

8.3.2.5. Odzysk odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych

Odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych z uwagi na swoje właściwości powinny być możliwie w maksymalnej ilości wyłączane z ogólnego strumienia odpadów. Zgodnie z KPGO zakłada się następujący rozwój selektywnej zbiórki tych odpadów odniesiony do całkowitej ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych:

- do roku 2006 - 15% odzysku,
- do roku 2010 - 50% odzysku,
- do roku 2014 - 80% odzysku.

W ramach Planu gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego opracowany został plan działań w zakresie zbiórki odpadów niebezpiecznych, który przedstawia się następująco:

I. Etap (lata 2004 – 2007):

1. Zbiórka (bezpłatnie):

- apteki – **przeterminowane farmaceutyki**,
- szkoły – **baterie**.

2. Przyjmowanie odpadów niebezpiecznych bezpośrednio w ZZO (od mieszkańców – bezpłatnie; z przedsiębiorstw – odpłatnie).

Przy zbiórce przeterminowanych farmaceutyków i baterii należy zakupić i rozmieścić odpowiednie pojemniki. Przewidziano także niezbędną ilość pojemników i ich koszt dla poszczególnych gmin Powiatu Iławskiego, która w przypadku gminy wiejskiej Iławy wynosi odpowiednio:

- w aptekach – 2,
- w szkołach - 11

Szacunkowy koszt zakupu tych pojemników przez gminę może wynosić ok. 4 tys. zł.

II. Etap (lata 2008 – 2011):

Kontynuacja:

1. Zbiórka (bezpłatnie):
  - apteki – przeterminowane farmaceutyki,
  - szkoły – baterie.
2. Przyjmowanie odpadów niebezpiecznych bezpośrednio w ZZO (od mieszkańców – bezpłatnie; z przedsiębiorstw – odpłatnie).

Wprowadzenie:

1. Regularny odbiór odpadów przez specjalny pojazd (Mobilny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych).
Aktualnie, koszt zakupu Mobilnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych produkowanego przez przedsiębiorstwo MEWA – POL Sp. z o.o. (65 – 730 Zielona Góra, ul. Elektronowa 2) wynosi 35 tys. zł. Powyższy skład jest dostosowany do systemu hakowego.
2. Organizacja w każdej gminie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON). W punktach tych odpady niebezpieczne przyjmowane będą od mieszkańców bezpłatnie oraz odpłatnie od małych i średnich przedsiębiorstw. Zebrane odpady kierowane będą następnie do ZZO, gdzie po zgromadzeniu odpowiedniej ilości będą kierowane do unieszkodliwienia. Szacunkowy koszt punktu wynosi 60 tys. zł.

Na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów ma być zlokalizowana stacja waloryzacji odpadów niebezpiecznych, w której odpady niebezpieczne przywożone z GPZON będą tymczasowo magazynowane i przygotowane do transportu do docelowej instalacji w celu ich unieszkodliwienia.

Do grupy odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w gospodarstwach domowych można zaliczyć także:

- **farby, lakiery, kleje, lepiszcze, żywice i opakowania po nich,**
- **rozpuszczalniki, kwasy, alkalia i opakowania po nich,**
- **odczynniki chemiczne i fotograficzne oraz opakowania po nich,**
- **zużyte tonery od drukarek,**
- **lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć np. termometry,**
- **aerozole,**

których zbiórka powinna podlegać podobnej procedurze jak w przypadku przeterminowanych farmaceutyków i baterii. Zbiórkę tych odpadów powinna podjąć sieć handlowa np. sklepy fotograficzne, sklepy z farbami itp. Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego przewiduje, że władze komunalne będą zawierały umowy z różnymi

placówkami handlowymi w zakresie przyjmowania i przechowywania różnych rodzajów odpadów niebezpiecznych. Specjalny pojazd zabiera z tych placówek odpady niebezpieczne na żądanie.

Zgodnie z art. 16 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych część odpadów niebezpiecznych – opakowania po środkach chemicznych bardzo toksycznych i toksycznych np. **środkach ochrony roślin (pestycydy, herbicydy, insektycydy** itp.) powinny być zwracane przez ich użytkowników bezpośrednio do punktów sprzedaży, w których zostały nabyte. Zgodnie z przytoczoną powyżej ustawą sprzedawca ma obowiązek je przyjąć zwracając pobraną kaucję. Jednocześnie producent i importer zobowiązany jest na własny koszt odebrać od sprzedawcy opakowania wielokrotnego użytku oraz odpady opakowaniowe po substancjach niebezpiecznych, a które zostały zwrócone przez ich użytkowników do sprzedawcy (art. 10 w/w ustawy).

Konieczne jest także zapewnienie właściwego pozbywania się **padłych zwierząt gospodarskich** poprzez nawiązanie kontaktu z firmami świadczącymi usługi zbiórki i transportu do instalacji unieszkodliwiania tych odpadów na terenie Powiatu. Wykonywałyby one swe usługi na zasadzie zgłoszeń telefonicznych. Koszty związane ze zbiórką, transportem i unieszkodliwianiem padłych zwierząt hodowlanych zgodnie z obowiązującym prawem powinien ponosić właściciel zwierzęcia. W przypadku zwierząt dzikich i bezdomnych obowiązek uprzątnięcia padłych zwierząt spoczywa na gminach (ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Istnieje możliwość pozyskania środków na ten cel z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w wysokości do 98 % kosztów zbiórki, transportu i utylizacji. Środki te przekazywane są firmom po przedstawieniu odpowiedniego kosztorysu świadczonych na rzecz danej gminy usług.

Fracją odpadów, które należy unieszkodliwiać ze szczególnym zachowaniem warunków ochrony środowiska, a także zdrowia ludzi jest **azbest**. Azbest występujący najczęściej występuje w postaci płyt azbestowo-cementowych służących jako pokrycia dachów lub elewacji budynków, a także azbestowo-cementowych rur wodociągowych. Z uwagi na jego udowodnioną szkodliwość (dostanie się pyłków azbestu do dróg oddechowych powoduje nakłuwanie pęcherzyków płuc) azbest został zaliczony do substancji szkodliwych dla zdrowia (Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Zdrowotnej z dnia 21 sierpnia 1997 r w sprawie substancji stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia). Od 1997 r. istnieje zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest*. W maju 2002r rada Ministrów przyjęła „ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Uwzględniając żywotność wyrobów

---

*Dz.U. nr 161 poz. 628

cementowo – azbestowych program zakłada realizację usuwania tych wyrobów z budynków i budowli do 2032 r. Do 2006 r. województwa, powiaty i gminy mają opracować programy usuwania azbestu. Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego przewiduje także w latach 2004-2007 budowę na terenie gmin kwater do tymczasowego składowania odpadów azbestowych.

Także Minister Gospodarki wydał rozporządzenie w sprawie bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (z 14 sierpnia 1998 r.). Zgodnie z tym rozporządzeniem koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest z powodu nadmiernego zużycia ponosi właściciel obiektu.

Szczególną uwagę należy także zwrócić na odpady zawierające **PCB**. Zgodnie z polskimi przepisami PCB definiuje się jako: „PCB - rozumie się przez to polichlorowane bifenyle, polichlorowane trifenyle, monometylotetrachloro - difenylometan, monometylodichlorodifenylometan, monometylodibromodifenylometan oraz mieszaniny zawierające jakąkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005% wagowo łącznie”.

Głównymi źródłami PCB są:

- kondensatory,
- płyny usunięte z transformatorów,
- oleje odpadowe i ciecze z dekontaminacji transformatorów.

PCB należy do substancji zagrażających środowisku. Zgodnie z KPGO przewiduje się całkowite zniszczenie i wyeliminowanie PCB w Polsce ze środowiska do 2010 roku poprzez kontrolowane unieszkodliwianie PCB oraz dekontaminację lub unieszkodliwianie urządzeń zawierających PCB. Łączna ilość odpadów z PCB wymagających unieszkodliwienia do 2010 r. w skali kraju wynosi ok. 13 500 Mg.

Zabronione jest wprowadzanie PCB do obrotu lub poddawanie ich procesom odzysku. W Polsce zasady gospodarki odpadami zawierającymi PCB reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska.

Rozporządzenie z czerwca 2002 r. wprowadziło obowiązek inwentaryzacji PCB w naszym kraju. Termin przeprowadzenia tej inwentaryzacji upłynął dnia 31.12.2002 r., niestety do chwili obecnej nie zinwentaryzowano wszystkich będących w eksploatacji urządzeń zawierających PCB.

W związku z powyższym:

- należy przeprowadzić inwentaryzację istniejących na terenie gminy urządzeń i płynów zawierających PCB,

- wycofywane z użytku urządzenia i płyny zawierające PCB należy przekazać firmie specjalizującej się w unieszkodliwianiu tego typu odpadów,
- adresy firm upoważnionych do odbioru i unieszkodliwiania tych odpadów należy udostępnić w urzędzie gminy.

8.3.3. Zadania realizacyjne dla gminy

- 2.1. Opracowanie i wdrożenie zasad funkcjonowania kompleksowego, dwukierunkowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi
  - 2.1.1. Uzupełnienie systemu zbiórki odpadów surowcowych – zakup brakującej ilości pojemników, zestawów wieszakowych na worki do segregacji
  - 2.1.2. Usprawnienie systemu zbiórki i odbioru odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, wraków samochodowych i zużytych opon przez specjalistyczne firmy
  - 2.1.3. Wyznaczenie lokalizacji punktów czasowego przetrzymania odpadów niebezpiecznych, kwatery do czasowego składowania azbestu, wyłonienie firmy odpowiedzialnej za zbiórkę odpadów niebezpiecznych, opracowanie zasad gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych
- 2.2. Wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska poprzez objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów – kontrola posiadanych umów na odbiór odpadów
- 2.3. Określenie zapotrzebowania i wprowadzenie do specyfikacji na odbiór odpadów z terenu gminy wymogu bezpłatnego dostarczenia mieszkańcom oraz odbioru worków foliowych na surowce wtórne oraz pojemników do segregacji
- 2.4. Wyposażenie jednostek różnych szczebli edukacji z terenu gminy, w pojemniki EDUKACYJNE do segregacji jako elementu uzupełniającego edukacji ekologicznej prowadzonej wśród dzieci i młodzieży
- 2.5. Dofinansowanie zakupu przez mieszkańców silosów kompostowych
- 2.6. Budowa systemu zbiórki odpadów organicznych z pielęgnacji i utrzymania zieleni – wyznaczenie miejsc czasowego ich przetrzymania
- 2.7. Organizowanie odbioru padłych zwierząt poprzez nawiązanie kontaktu z firmami świadczącymi usługi zbiórki i transportu do instalacji unieszkodliwiania tych odpadów na terenie Powiatu oraz dostarczanie mieszkańcom informacji na temat zakładów utylizacji

- 2.8. Opracowaniu na szczeblu gminy programu szerokiej edukacji społeczeństwa (o wpływie na zdrowie, konieczności segregacji oraz zalecanych sposobach pozbywania się substancji niebezpiecznych – azbest, PCB itp.)
- 2.9. Przeprowadzenie analizy aktualnego stanu w zakresie ilości wyrobów azbestowych na terenie gminy oraz opracowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy
- 2.10. Przeprowadzenie analizy obecnego stanu w zakresie odpadów zawierających PCB oraz opracowanie programu usuwania odpadów zawierających PCB
- 2.11. Inwentaryzacja lokalizacji i wielkości „dzikich wysypisk”, ich likwidacja
- 2.12. Współpraca z nadleśnictwem i Dyрекcją Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego w celu wykrywania i likwidacji dzikich wysypisk w lasach

8.4. Optymalne wykorzystanie mechanizmów zarządzania gospodarką odpadami w gminie

8.4.1. Kierunki działań

Jednostką, na której będą spoczywały główne zadania zarządzania tym planem, będzie zgodnie z art. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, Urząd Gminy.

Zarządzanie systemem gospodarki odpadami wymaga jednak zbierania i ewidencjonowania dużej ilości danych i informacji dotyczących ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów oraz instalacji do ich odzysku i unieszkodliwiania. W związku z powyższym w Planie gospodarki odpadami dla gminy Iławy zakłada się współpracę gminy z Urzędem Marszałkowskim oraz Starostwem Powiatowym, dysponujących stosowną bazą danych.

Całościowe zarządzanie gospodarką odpadami będzie odbywało się więc na kilku szczeblach - oprócz szczebla gminnego jeszcze na szczeblu wojewódzkim i powiatowym. Poza nimi, współpraca odbywała się będzie także na szczeblach jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Kompetencje powiatu i województwa dotyczą głównie zadań kontrolnych i formalnych między innymi wydawanie i opiniowanie decyzji na wytwarzanie odpadów, transport odpadów itp.

Kompetencje gmin wynikają natomiast z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, która zobowiązuje je do ustalenia szczegółowych wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości (art. 4. pkt 1.) w gminie. W tym celu powinny one zasięgnąć opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego. Powyższy cel wymaga od gminy wytyczenia standardów dotyczących:

rodzaju, stanu sanitarnego i technicznego urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, a także częstotliwości i sposobu pozbywania się tych odpadów z terenu nieruchomości.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w powierza ponadto Wójtowi obowiązek nadzorowania wykonywania obowiązków utrzymania czystości na terenie nieruchomości (art. 5 ust. 6). Wypełnienie tego zadania następowało na drodze egzekucji administracyjnej, której podlegały będą :

- **w przypadku mieszkańców** - dokumenty potwierdzające korzystanie z usług podmiotów uprawnionych do odbioru odpadów,
- **w przypadku podmiotów** - sprawozdania z ewidencji odpadów, gdy wymagane jest to art. 17. ust. 1. ustawy o odpadach z 2001 r.

W przypadku naruszenia przepisów o ochronie środowiska lub uzasadnionego o to podejrzenia, Wójt występował będzie do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z wnioskiem o podjęcie odpowiednich działań.

Ponadto gminy odpowiedzialne są za wykonanie i egzekwowanie prawa mającego na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska.

Wdrożenie efektywnego systemu porządkującego gospodarkę odpadami w gminie zależało będzie nie tylko od starań organizatora lecz również, od poziomu uczestnictwa w tym systemie samych mieszkańców, w dużym stopniu wynikającego ze sposobu ich uświadczenia oraz dostępności pojemników na selektywną zbiórkę. Liczba osób uczestniczących w programie oraz jakość świadczonych przez nich działań bezpośrednio wpłynie na efekt końcowy, czyli rzeczywisty wskaźnik odzysku. Władze gminy mogą spodziewać się przychylnego odzewu ze strony wytwórców odpadów komunalnych, jeśli promocja zbiórki odbywała się będzie w sposób systematyczny i zrozumiały dla odbiorców. Bardzo istotny w tym względzie jest sposób informacji dotyczących oczekiwań i wymagań w zakresie segregacji oraz celowości tych działań.

Władze samorządowe muszą mieć świadomość, że im bardziej jest rozwinięty system gospodarki odpadami komunalnymi tym jest on droższy. Koszty te mogą być pokrywane albo przez mieszkańców, z budżetu gminy lub przez dofinansowanie z innych źródeł. Edukacja i akcje uświadczenia na rzecz minimalizacji wytwarzania odpadów, może istotnie wpłynąć na zmniejszenie kosztów gospodarki odpadami oraz uniknięcie niezadowolenia społecznego z powodu zbyt gwałtownego wzrostu wydatków w każdym gospodarstwie domowym.

Gmina musi ponadto zadbać o wygodę przygotowania surowców, będących celem zbiórki, jak również zapewnić niezawodną obsługę. Celem zasadniczym w tym aspekcie jest motywowanie mieszkańców do współdziałania w programie recyklingowym. Najistotniejsze jest wyjaśnienie wytwórcom odpadów, które materiały należy oddzielać, w jaki sposób można to robić oraz jak powinno się gromadzić surowce wtórne (np. w jakich pojemnikach). Praktyczną stroną promocji jest wskazanie, którego dnia posegregowane surowce będą odbierane przez odpowiednie służby. Powodzenie funkcjonowania systemu zależy m.in. również od wygody mieszkańców. Są oni bowiem bardziej skłonni do uczestnictwa, jeżeli mogą bez przeszkód wziąć udział w selektywnej zbiórce odpadów. Szeroko pojmowaną wygodę wytwórców odpadów można sprowadzić do kilku czynników, które mają zasadniczy wpływ na powodzenie programu odzyskowego. Należą do nich: odległość od pojemników, przeznaczonych na konkretne grupy odpadów, częstotliwość, z jaką dokonywana jest zbiórka, rodzaj pojemników, zaufanie społeczności lokalnej do programu, zmiany zwyczajów oraz fakt, czy obsługiwane są - poza gospodarstwami domowymi - również inne obiekty (sklepy, obiekty użytku publicznego itp.).

Instrumenty służące do zarządzania Planem gospodarki odpadami wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. *Prawo ochrony środowiska, o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach* itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

Do **instrumentów prawnych** z zakresu gospodarki odpadami zaliczamy przede wszystkim decyzje i zezwolenia w tym:

- zezwolenia na zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów,
- pozwolenia zintegrowane,
- decyzje zatwierdzające programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- decyzje zatwierdzające instrukcje eksploatacji składowisk oraz ich zamknięcia
- raporty o oddziaływaniu na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji.
- opinie dotyczące planów gospodarki odpadami
- monitoring czyli pomiar stanu środowiska

Do **instrumentów finansowych** można zaliczyć:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska.

Wśród **instrumentów społecznych** jako najważniejsze należy wymienić współpracę, uzgodnienia i usprawnienia instytucjonalne, edukację ekologiczną. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągle przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych. Niezbędne jest aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni (np. mieszkańców przy posesji, których zostanie zlokalizowany punkt gromadzenia surowców wtórnych).

Do kolejnych instrumentów należą **instrumenty strukturalne**. To wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska. Dokumenty te wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w gminie. W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla systemu gospodarki odpadami (przewidywane ilości i rodzaje odpadów związanych z planowanymi inwestycjami), a z drugiej ramy rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska.

8.4.2. Zadania realizacyjne dla gminy

- 3.1. Podpisanie umowy z firmą odbierającą odpady na zasadach umożliwiających kontrolę nad odpadami
- 3.2. Monitoring i kontrola prawidłowości spełniania obowiązków przez podmioty świadczące usługi w zakresie odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów
- 3.3. Zobowiązanie mieszkańców do podpisania umów na odbiór odpadów i posiadania nich dokumentów potwierdzających korzystanie z tych usług
- 3.4. Egzekwowanie przepisów w stosunku do podmiotów gospodarczych w związku z nie dotrzymaniem warunków posiadania pozwoleń lub złamaniem wymogów czy obowiązujących norm
- 3.5. Współpraca gminy z Urzędem Marszałkowskim oraz Starostwem Powiatowym i Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w celu tworzenia i prowadzenia bazy danych związanej z wydawanymi zezwoleniami na

wytwarzanie odpadów oraz rejestrem posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskania takich zezwoleń

9. Harmonogram realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami

Cele przedstawione w planie gospodarki odpadami dla gminy Iławy podzielić można ze względu na termin realizacji na:

- cele krótkoterminowe – lata 2004 – 2007,
- cele średnioterminowe - 2008 –2011,
- cele długoterminowe – zadania ciągłe, ew. po 2011

Poniżej zostało zamieszczone tabelaryczne zestawienie tych celów wraz z podziałem na zadania, harmonogramem, miernikami i termami realizacji oraz jednostkami współrealizującymi, szacunkowymi kosztami, źródłami finansowania. Każdemu z celów został także przypisany miernik realizacji oraz stopień ważności. Użyte zostały następujące skróty i zwroty:

- z.w.g. – zadania własne gminy
- NGO – z ang. Organizacje pozarządowe
- ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- minimum – zadania priorytetowe
- optimum – zadania o średnim poziomie ważności
- maksimum - zadania mniej istotne

Tabela 10. Zadania w ramach Planu gospodarki odpadami wraz z jednostką odpowiedzialną za realizację, nakładami i źródłami finansowania, a także harmonogramem i miernikami realizacji

Lp.	zadania	jednostki realizujące	termin realizacji	szacunkowe koszty w PLN	źródła finansowania	ważność przedsięwzięcia	miernik realizacji
Cel 1. Zapobieganie i minimalizacja ilości odpadów (w tym bioodpadów) wytwarzanych w gminie							
1.1.	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy poprzez prasę, broszury informacyjne i media	z.w.g, NGO, szkoły,	od 2004 zadanie ciągłe	2 000/rok	b.g	minimum	wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
1.2.	Wspieranie edukacji ekologicznej dzieci poprzez zakup filmów i książek ew. prenumerata czasopism, o tematyce ekologicznej dla jednostek różnych szczebli edukacji z terenu gminy	z.w.g,	od 2004 zadanie ciągłe	2 000/rok	b.g	optimum	ilość funduszy przeznaczonych na edukację w szkołach
1.3.	Zorganizowanie zbiórki mebli, ubrań, zabawek i innych, jeszcze przydatnych do użycia rzeczy i przekazanie ich organizacjom społecznym	z.w.g, organizacje społeczne	od 2004 zadanie ciągłe	0	-	minimum	zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów
1.4.	Wprowadzenie narzędzi finansowych dla mieszkańców zachęcających do segregacji odpadów	z.w.g	2004 - 2006	0	-	optimum	procent gospodarstw segregujących
1.5.	Umieszczenie w Urzędzie Gminy skrzynki na uwagi od mieszkańców na temat prowadzonego systemu gospodarki odpadami	z.w.g	2004	30	b.g	minimum	skrzynka skarg i wniosków w urzędzie

1.6.	Organizowanie i patronowanie konkursom wiedzy ekologicznej i na zbiórkę surowców wtórnych dla dzieci i młodzieży	z.w.g, szkoły, NGO	od 2004 zadanie ciągłe	1 000/rok	b.g	maksimum	konkursy
1.7.	Zachęcanie mieszkańców do oddzielania bioodpadów od reszty odpadów komunalnych i informowanie o możliwościach ich kompostowania w zakresie własnych gospodarstw domowych	z.w.g, ODR,	od 2004 zadanie ciągłe	1 000/rok	b.g	optimum	informacja w prasie, broszury, na zebraniach rolniczych

Cel 2: Organizacja okresowego magazynowania i zbiórki odpadów z zapewnieniem osiągnięcia założonych standardów, z uwzględnieniem wszystkich rodzajów odpadów

2.1.	Opracowanie i wdrożenie zasad funkcjonowania kompleksowego, dwukierunkowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi	z.w.g, organizacje profesjonalne	2005	5 000	b.g	minimum	kompleksowa organizacja gospodarki odpadami w gminie
2.1.1.	Uzupełnienie systemu zbiórki odpadów surowcowych – zakup brakującej ilości pojemników, zestawów wieszakowych na worki do segregacji	z.w.g,	2005	koszt zależny od rozwiązań technicznych	b.g	optimum	polepszenie dostępności do pojemników na surowce wtórne
2.1.2.	Usprawnienie systemu zbiórki i odbioru odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, wraków samochodowych i zużytych opon przez specjalistyczne firmy	z.w.g,	2005,	0	-	minimum	zagospodarowanie ww. odpadów

2.1.3.	Wyznaczenie lokalizacji punktów czasowego przetrzymania odpadów niebezpiecznych, kwatery do czasowego składowania azbestu, wyłonienie firmy odpowiedzialnej za zbiórkę odpadów niebezpiecznych, opracowanie zasad gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych	szkoły, apteki, sklepy, firmy zbierające odpady	od 2005 zadanie ciągłe	w ramach prac Urzędu Gminy	b.g	minimum	zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych trafiających na składowisko
2.2.	Wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska poprzez objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów – kontrola posiadanych umów na odbiór odpadów	z.w.g,	od 2005 zadanie ciągłe	0	-	minimum	likwidacja „dzikich wysypisk”
2.3.	Określenie zapotrzebowania i wprowadzenie do specyfikacji na odbiór odpadów z terenu gminy wymogu bezpłatnego dostarczenia mieszkańcom oraz odbioru worków foliowych na surowce wtórne oraz pojemników do segregacji	z.w.g,	od 2005 zadanie ciągłe	0	-	minimum	wzrost poziomu segregacji odpadów w gminie
2.4.	Wyposażenie jednostek różnych szczebli edukacji z terenu gminy, w pojemniki EDUKACYJNE do segregacji jako elementu uzupełniającego edukacji ekologicznej prowadzonej wśród dzieci i młodzieży	z.w.g,	2006	400 zł/pojemnik	b.g. fundusze ekologiczne	optimum	wzrost poziomu segregacji odpadów w gminie
2.5.	Dofinansowanie zakupu przez mieszkańców silosów kompostowych	z.w.g,	2005-2006	20% kosztów	b.g	optimum	wzrost kompostowania odpadów w gospodarstwach domowych
2.6.	Organizacja zbiórki odpadów organicznych z pielęgnacji i utrzymania zieleni – wyznaczenie miejsc czasowego ich przetrzymania	z.w.g,	2005	0	-	minimum	zmniejszenie ilości odpadów zielonych trafiających na składowisko

2.7.	Organizowanie odbioru padłych zwierząt poprzez nawiązanie kontaktu z firmami świadczącymi usługi zbiórki i transportu do instalacji unieszkodliwiania tych odpadów na terenie Powiatu oraz dostarczanie mieszkańcom informacji na temat zakładów utylizacji	z.w.g,	od 2004 zadanie ciągłe (kontynuacja)	0	-	minimum	utyliczacja padłych zwierząt
2.8.	Opracowaniu na szczeblu gminy programu szerokiej edukacji społeczeństwa (o wpływie na zdrowie, konieczności segregacji oraz zalecanych sposobach pozbywania się substancji niebezpiecznych – azbest, PCB itp.)	z.w.g, NGO	2005	3 000	b.g	minimum	program edukacyjny
2.9.	Przeprowadzenie analizy aktualnego stanu w zakresie ilości wyrobów azbestowych na terenie gminy oraz opracowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	z.w.g, organizacje profesjonalne	2006	15 000	b.g, fundusze ekologiczne	minimum	poziom usuniętego azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy
2.10.	Przeprowadzenie analizy obecnego stanu w zakresie odpadów zawierających PCB oraz opracowanie programu usuwania odpadów zawierających PCB	z.w.g, organizacje profesjonalne	2007	15 000	b.g, fundusze ekologiczne	minimum	poziom usuniętych odpadów zawierających PCB z terenu gminy
2.11.	Inwentaryzacja lokalizacji i wielkości „dzikich wysypisk”, ich likwidacja	z.w.g, bezrobotni, młodzież szkolna	od 2004 zadanie ciągłe	2000/rok	b.g	minimum	liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk/rok
2.12.	Współpraca z nadleśnictwem i Dyrekcją Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego w celu wykrywania i likwidacji dzikich wysypisk w lasach	Lasy Państwowe Dyrekcja Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego	od 2004 zadanie ciągłe	0	-	minimum	liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk/rok

Cel 3. Optymalne wykorzystanie mechanizmów zarządzania gospodarką odpadami w gminie							
3.1.	Podpisanie umowy z firmą odbierającą odpady na zasadach umożliwiających kontrolę nad odpadami	z.w.g	od 2005 zadanie ciągłe	0	-	optimum	prawidłowe zagospodarowanie odpadów
3.2.	Monitoring i kontrola prawidłowości spełniania obowiązków przez podmioty świadczące usługi w zakresie odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów	z.w.g,	od 2004 zadanie ciągłe	0	-	minimum	zgodne z ustawodawstwem zagospodarowanie odpadów pochodzących z terenu gminy
3.3.	Zobowiązanie mieszkańców do podpisania umów na odbiór odpadów i posiadania przez nich dokumentów to potwierdzających	z.w.g	od 2004 zadanie ciągłe	0	-	minimum	procent gospodarstw objętych zorganizowaną zbiórką odpadów
3.4.	Egzekwowanie przepisów w stosunku do podmiotów gospodarczych w związku z niedotrzymaniem warunków posiadania pozwoleń lub złamaniem wymogów czy obowiązujących norm	z.w.g,	od 2004 zadanie ciągłe	0	-	minimum	przestrzeganie przepisów ochrony środowiska przez podmioty gospodarcze na terenie gminy
3.5.	Współpraca gminy z Urzędem Marszałkowskim oraz Starostwem Powiatowym i Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w celu tworzenia i prowadzenia bazy danych związanej z wydawanymi zezwoleniami na wytwarzanie odpadów oraz rejestrem posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskania takich zezwoleń	z.w.g	od 2005 zadanie ciągłe	0	-	optimum	poprawa dostępu do informacji dotyczącej gospodarki odpadami prowadzonej przez podmioty gospodarcze

10. Monitorowanie realizacji Planu gospodarki odpadami dla gminy Iława

Monitoring w odniesieniu do kontroli i nadzoru przestrzegania zasad ochrony środowiska odgrywa niezwykle ważną rolę w ocenie aktualnego stanu środowiska i przy realizacji prac mających na celu jego poprawę. Monitoringowi podlegają min. programy ochrony środowiska i plany gospodarki odpadami na każdym szczeblu ich realizacji. Monitorowanie polega w tym przypadku na stałej kontroli efektów i optymalizacji działań. W celu monitoringu wdrażania planów gospodarki odpadami samorzady zostały zobowiązane do sporządzania co 2 lata raportów z ich realizacji. Sprawozdania te są przechowywane przez Sejmik Wojewódzki, Radę Powiatu i Radę Gminy. Ustawa o odpadach wymaga, aby plany gospodarki odpadami aktualizowane były nie rzadziej niż raz na 4 lata. Jeżeli będzie wymagała tego sytuacja lokalna i uchwalony Plan ulegnie modyfikacji – przeprowadzone zostanie stosowne postępowanie, przed upływem wymaganych ustawowo 4 lat, w celu aktualizacji Planu.

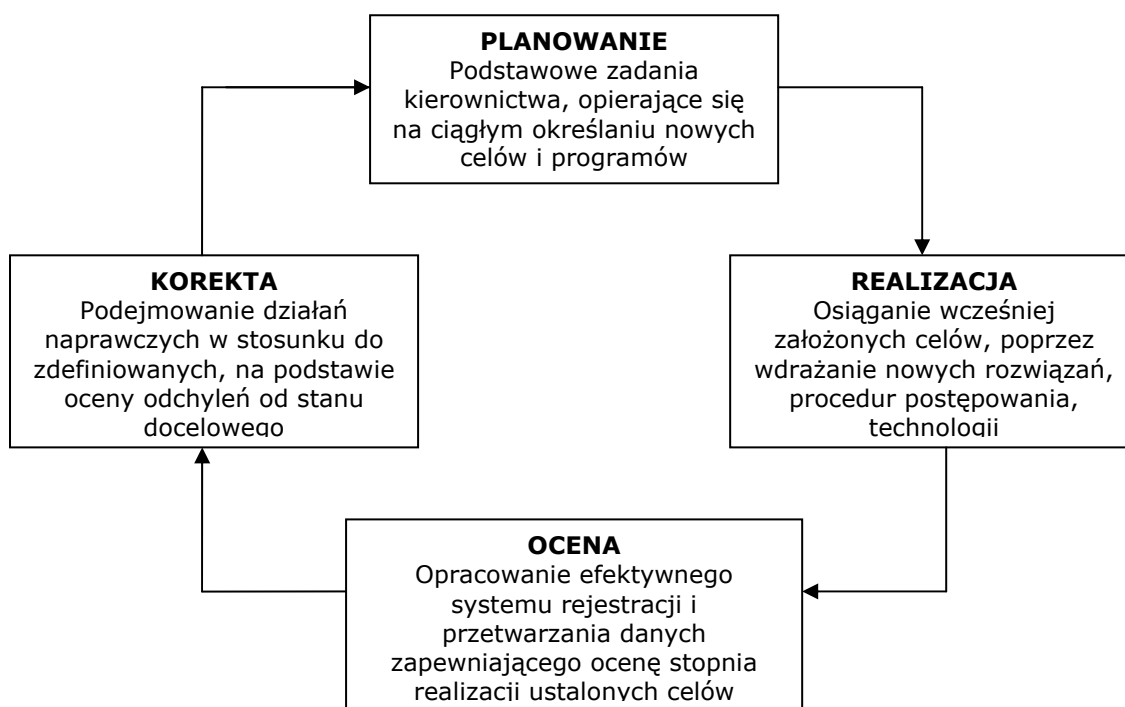
Sprawozdanie realizacji planów gospodarki odpadami zawierać będzie:

- informacje o wykonaniu jakościowych i ilościowych zadań postawionych w planie gospodarki odpadami,
- opis postępu we wdrażaniu inicjatyw zawartych w krótkoterminowym programie działania,
- informację dotyczącą spodziewanych zmian.

Podstawowym celem systemów ewidencji i monitoringu jest określenie ilości odpadów na poszczególnych etapach systemu gospodarowania odpadami oraz kontrola wytwórców odpadów i posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie gromadzenia, zbierania i transportu odpadów. Do ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów zobowiązany jest każdy posiadacz odpadów z wyjątkiem osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych, nie będących przedsiębiorcami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby.

Wdrażanie Planu gospodarki odpadami gminy Iławy będzie procesem o charakterze ciągłym, zakładającym nieustanne samodoskonalenie. Proces ten został schematycznie przedstawiony na poniższej rycinie za pomocą Cyklu Deminga. [Miłaszewski 1999].

Ryc. 10. Cykl Deminga w systemie zarządzania środowiskowego

Monitorowanie realizacji Planu odbywało się będzie przy użyciu odpowiednich **wskaźników kontrolnych** (mierników) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na **wskaźników świadomości społecznej**. W Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Iławskiego do wspomnianych wskaźników zaliczono:

Tabela 11. Wskaźniki kontrolne stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, oraz wskaźniki świadomości społecznej

L.p.	Wskaźnik
A. Wskaźniki stanu gospodarki odpadami i zmiany presji na środowisko	
1	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych/1 mieszkańca*rok
2	Udział odpadów z sektora komunalnego składowanych na składowiskach %
3	Udział odpadów z sektora gospodarczego składowanych na składowiskach %
4	Stopień wykorzystania gospodarczego odpadów przemysłowych %
5	Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych/1 mieszkańca * rok
6	Stopień unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych %
7	Ilość zebranych materiałów, które poddano recyklingowi %
B. Wskaźniki świadomości społecznej	
1	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej %
2	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska) liczba/opis
3	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych, liczba/opis

Wielkość wymaganych wskaźników docelowych na poszczególne lata w zakresie odzysku, recyklingu oraz ilości odpadów do składowania zamieszczono w rozdz. 6. Podstawę prawną do ich określenia stanowią Krajowy plan gospodarki odpadami i Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych, na podstawie art. 3 ust. 8 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej*, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2004. Wartości te określa również plan wyższego szczebla (dla planów powiatowych - plan wojewódzki, dla planów gminnych - plan powiatowy).

Biorąc pod uwagę oszacowane wielkości wyjściowe oraz wymagane prawem limity odzysku i recyklingu w Planie gospodarki odpadami gminy wiejskiej Iławy ustalono następujące poziomy kontrolne:

Tabela 12. Wymagane poziomy recyklingu odpadów komunalnych z podaniem wielkości wyjściowych, wielkości docelowych i terminem ich realizacji

Strumienie odpadów	2006			2010		
	ilość odpadów	wskaźnik recyklingu	wymagany recykling	ilość odpadów	wskaźnik recykling	wymagany recykling
	[Mg/rok]	[%]	[Mg]	[Mg/rok]	[%]	[Mg]
kuchenne	348,8	17	59,3	395,3	25	98,8
zielone	58,1	17	9,9	69,8	25	17,4
opakowaniowy papier	197,7	45	88,9	244,2	50	122,1
opakowaniowe tworzywa sztuczne	197,7	22	43,5	244,2	30	73,3
opakowaniowe szkło	255,8	35	89,5	313,9	45	141,3
metale	69,8	35	24,4	69,8	45	31,4
odpady wielkogabarytowe	290,7	26	75,6	290,7	70	203,5
odpady budowlane	813,9	20	162,8	1046,4	60	627,9
odpady niebezpieczne	23,3	22	5,1	23,3	80	18,6

W oparciu o analizę wskaźników grupy A i grupy B możliwa będzie ocena efektywności realizacji „Planu gospodarki odpadami”, a w oparciu o tą ocenę – aktualizacja planu. Określenie wskaźników z grupy A wymaga posiadania informacji opracowanych przez odpowiednie służby bądź firmy profesjonalne. Natomiast zebranie

* Dz. U. Nr 63, poz. 639, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78

informacji dotyczących wskaźników grupy B wymaga wykonania badań społecznych. Wskaźniki świadomości społecznej dla gminy wiejskiej Iławy zamieszczone zostały wraz z miernikami realizacji zadań w tabeli 10. z harmonogramem realizacji Planu gospodarki odpadami

11. Możliwości finansowania zadań ujętych w Planie

Najczęstszymi formami dofinansowania inwestycji w zakresie ochrony środowiska z uwzględnieniem gospodarki odpadami dla gmin są:

- fundusze własne inwestorów,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Wojewódzkie i Powiatowe Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, kredyty komercyjne, kredyty komercyjne,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKOFUNDUSZ)
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne,
- leasing.

Inną możliwością dofinansowania przedsięwzięć ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami dla gmin są **fundusze ekologiczne**

Fundusze ekologiczne powstały w celu zapewnienia niezależności źródeł finansowania przedsięwzięć proekologicznych od budżetu państwa. Stanowią najbardziej znane źródło dotacji i preferencyjnych pożyczek dla podmiotów podejmujących działania proekologiczne. Dotychczas najbardziej popularnymi funduszami były:

- 1) **Narodowy, wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska** i gospodarki wodnej, przy czym zasadniczym celem Narodowego Funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce, rolą wojewódzkich - wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych,
- 2) **Fundacja EKOFUNDUSZ**, który zarządza środkami finansowymi pochodzącymi z ekokonwersji polskiego długu zagranicy, który finansuje pięć sektorów ochrony

środowiska, wśród których znajdują się środki na gospodarkę odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych, tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych, przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych (promocja „czystszych technologii”) i likwidacją składowisk odpadów tego rodzaju, rekultywacja gleb zanieczyszczonych odpadami niebezpiecznymi stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia ludzi lub świata przyrody.

Przykłady innych fundacji to:

- Agencja Rozwoju Komunalnego w Warszawie,
- Environmental Know-How Fund w Warszawie,
- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej Counterpart Fund w Warszawie,
- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej,
- Polska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Program Małych Dotacji GEF,
- Projekt Umbrella

Przykłady Banków

- Bank Gospodarstwa Krajowego,
- Bank Ochrony Środowiska S.A. - statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji służących ochronie środowiska,
- Bank Gdański S.A.,
- Bank Gospodarki Żywnościowej,
- Bank Rozwoju Eksportu S.A.,
- Polski Bank Rozwoju S.A.,
- Bank Światowy,
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR),
- Reiffeisen Bank Polska S.A.

Instytucje leasingowe

- Bankowe Towarzystwo Leasingowe S.A,
- Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe EKOLEASING S.A.,
- BEL Leasing Sp. z o.o.,
- Kredyt Leasing S.A.,
- Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A.,
- Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

Fundusze Unii Europejskiej

Częścią wspólnej polityki gospodarczej są fundusze, o które Polska jako kraj członkowski Unii Europejskiej będzie mogła się ubiegać min. na działania mające na celu poprawę środowiska przyrodniczego. Ramy przedsięwzięć inwestycyjnych finansowanych w przyszłości ze wspomnianych funduszy określa Narodowy Plan Rozwoju (2004-2006). Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami będą mogły otrzymać wsparcie głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Priorytetowe zadania z dziedziny ochrony środowiska, a wśród nich te związane z gospodarką odpadami będą realizowane w ramach dwóch programów operacyjnych, przygotowanych przez Rząd Polski na podstawie Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006. Są to:

- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
- Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Gospodarki

Ochrona środowiska otrzyma także wsparcie z Funduszu Spójności (Cohesion Fund). Jednym z kierunków interwencji Funduszu Spójności, umożliwiającym Polsce stopniowe wypełnianie zobowiązań podjętych w trakcie negocjacji akcesyjnych jest racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest skierowany głównie do samorządów. Celem generalnym Programu jest zapewnienie wszystkim regionom naszego kraju udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych gospodarki poprzez tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności oraz przeciwdziałanie marginalizacji. Na realizację tego Programu przeznaczonych będzie 4 385,2 mln euro, w tym z funduszy strukturalnych 2 869,5 euro. Na inwestycje pro-środowiskowe przeznaczona została kwota 545,2 mln euro. Priorytety środowiskowe znalazły się w trzech działaniach programu. Są to:

- Infrastruktura Ochrony Środowiska
- Infrastruktura Lokalna
- Rewitalizacja Obszarów Zdegradowanych

W ramach działania - **Infrastruktura Ochrony Środowiska**, w zakresie gospodarki odpadami realizowane będą następujące projekty:

- Organizacja i wdrażanie systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu
- Wdrażanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, m. in. Budowa sortowni, kompostowni, obiektów termicznej, termiczno-chemicznej i mechanicznej utylizacji odpadów; budowa nowych, modernizacja istniejących i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, likwidacja „dzikich” składowisk

Preferowane priorytety - powyżej 1 mln euro.

Inwestycje o oddziaływaniu lokalnym, na terenach wiejskich i w małych miastach (do 15 tys. mieszkańców) będą mogły być realizowane w ramach działania - **Infrastruktura Lokalna**. Rodzaje projektów z dziedziny gospodarki odpadami, możliwe do wsparcia:

- Budowa, modernizacja i rekultywacja składowisk odpadów stałych
- Budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin
- Likwidacja dzikich składowisk
- Kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące m. in. Odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, pozyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, itp.

Maksymalny udział środków ERDF w realizacji projektów w ramach ZPORR - 75%, a w przypadku inwestycji infrastrukturalnych generujących znaczący zysk netto - 50%.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Na podstawie dokonanej analizy źródeł powstawania i metod zagospodarowania odpadów można stwierdzić, że zarówno na terenie Powiatu Iławskiego, jaki i gminy wiejskiej Iława, zbiórka odpadów jest prowadzona w sposób ograniczony. Zorganizowanie systemu zbiórki odpadów w przypadku gminy utrudnia jej rozproszona zabudowa. Aktualnie podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy jest ich unieszkodliwianie na składowisku odpadów komunalnych w mieście Iława. W związku z decyzją o zamknięciu tego składowiska gmina Iława włączona zostanie w kompleksowy system zagospodarowania odpadów oparty o Zakład Zagospodarowania Odpadów.

Aby spełnić zobowiązania wynikające z dokumentów o charakterze nadrzędnym tj. II Polityki Ekologicznej Państwa, Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego, Planu gospodarki odpadami dla Powiatu Iławskiego oraz limity wg Krajowego planu gospodarki odpadami oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych, konieczne będzie podjęcie przez gminę licznych działań. Stanowią one treść Planu gospodarki odpadami gminy Iława na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2012 będącego planistycznym instrumentem prawnym gospodarki odpadami w gminie.

Biorąc pod uwagę przesłanki powiatowego planu oraz wykazane w analizie główne problemy, określono cele strategiczne gospodarki odpadami dla gminy Iławy:

- 1. Zapobieganie i minimalizacja ilości odpadów (w tym bioodpadów) wytwarzanych w gminie**
- 2. Organizacja okresowego magazynowania i zbiórki odpadów z zapewnieniem osiągnięcia założonych standardów, z uwzględnieniem wszystkich rodzajów odpadów**
- 3. Optymalne wykorzystanie mechanizmów zarządzania gospodarką odpadami w gminie**

Spis rycin

Ryc. 1. Hierarchia gospodarki odpadami [Kempa 1998].....	7
Ryc. 3. Struktura powierzchni gruntów gminy Iława	10
Ryc. 4. Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie Iława.....	11
Ryc. 5. Struktura jakości gleb gruntów ornych.....	12
Ryc. 6. Struktura jakości gleb użytków zielonych	12
Ryc. 7. Ilość zbieranych odpadów komunalnych w poszczególnych gminach w stosunku do szacunkowej masy wytwarzanych odpadów (%) [Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego]	15
Ryc. 8. I Model zarządzania systemem gospodarki odpadami.....	28
Ryc. 9. II Model zarządzania systemem gospodarki odpadami.....	28
Ryc. 10. Warianty selektywnej zbiórki surowców wtórnych [opracowanie podst. Korzeniowski, Skrzypek 1999].....	36
Ryc. 11. Cykl Deminga w systemie zarządzania środowiskowego.....	61

Spis tabel

Tabela 1. Struktura jakości gleb gruntów ornych.....	11
Tabela 2. Struktura jakości gleb użytków zielonych	12
Tabela 3. Szacunkowa ilość zbieranych odpadów w stosunku do wytwarzanych w poszczególnych gminach [Plan gospodarki odpadami Powiatu Iławskiego].....	15
Tabela 4. Prognoza zmiany składu odpadów komunalnych w gminie wiejskiej Iławie w latach 2003-2010 [Mg/rok].....	16
Tabela 5. Podstawowe dane dotyczące składowiska odpadów w Iławie	19
Tabela 6. Niezbędna pojemność i powierzchnia składowiska dla Powiatu Iławskiego	20
Tabela 7. Opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (poza składowaniem) (Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, październik, 2002).....	22
Tabela 8 Zestawienie pojemników do tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych	23
Tabela 9. Koszt podstawowego wyposażenia stacji rozbiórki odpadów wielkogabarytowych	23
Tabela 10. Zadania w ramach Planu gospodarki odpadami wraz z jednostką odpowiedzialną za realizację, nakładami i źródłami finansowania, a także harmonogramem i miernikami realizacji	55
Tabela 11. Wskaźniki kontrolne stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, oraz wskaźniki świadomości społecznej	61
Tabela 12. Wymagane poziomy recyklingu odpadów komunalnych z podaniem wielkości wyjściowych, wielkości docelowych i terminem ich realizacji	62

